

Riksdagens protokoll

2004/05:117

Tisdagen den 10 maj

Kl. 13.30 – 15.54

18.00 – 18.54

Protokoll
2004/05:117

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2004/05:529

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:529 av Sverker Thorén om Giwa

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 24 maj 2005.

Skälet till dröjsmålet är mellankommande resa.

Stockholm den 4 maj 2005

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Lena Sommestad

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2004/05:549

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:549 av Catharina Elmsäter-Svärd om rävbansmask

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 19 maj 2005.

Skälet till dröjsmålet är utrikes tjänsteresa.

Stockholm den 9 maj 2005

Jordbruksdepartementet

Ann-Christin Nykvist

Enligt uppdrag

Anders Perklev

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2004/05:565

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:565 av Jan Andersson om strandskyddsbestämmelserna i Halland

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 24 maj.

Prot. 2004/05:117
10 maj

Skälet till dröjsmålet är andra inbokade engagemang.
Stockholm den 4 maj 2005
Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet
Lena Sommestad
Enligt uppdrag
Lena Ingvarsson
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2004/05:567

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:567 av Margareta Andersson (c) om biståndet till landsbygden i Afrika

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 31 maj 2005.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 4 maj 2005

Utrikesdepartementet

Carin Jämtin

*Svar på
interpellationer*

2 § Svar på interpellation 2004/05:444 om riktade stöd till stormdrabbade skogsägare

Anf. 1 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Sven Gunnar Persson har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att införa ett direktstöd baserat på uttransporterad virkesmängd till skogsägare som drabbats svårt av stormfällningar, samt vilka ytterligare åtgärder jag avser att vidta för att stödja de stormdrabbade skogsägarna ekonomiskt, praktiskt och socialt.

I enlighet med regeringens stormpaket som har presenterats så förbereds inom Regeringskansliet ett förslag till skattereduktion på 50 kr per kubikmeter för de skogsägare som drabbats extra hårt av stormen. Reduktionsbeloppet kommer att knytas till mängden stormfällt virke som forslas ut ur skogen.

I Regeringskansliet pågår också för fullt ett arbete med att färdigställa de lagar och förordningar som krävs för att verkställa övriga delar av regeringens stormpaket, nämligen dieselskattesänkning på skogsbrukets arbetsmaskiner i stormområdet, stöd till lagring av stormskadat virke samt stöd till reparation av körskador på skogsbilvägar och skogsmark som uppkommit på grund av stormen.

Regeringen har dessutom redan fattat beslut om en rad förordningsändringar för att underlätta transporter och lagring av stormskadat virke. Exempelvis beslutades vid ett extra regeringssammanträde den 7 mars om att tillfälligt tillåta utländska lastbilar att frakta stormfällt virke i stormområdet. Även Vägverket har fattat beslut om dispenser när det gäller maxilaster och kör- och vilotider. Skogsstyrelsen har beslutat om tillfälliga regelförenklningar för att underlätta för drabbade skogsägare.

Sammantaget tycker jag att regeringen har agerat snabbt och kraftfullt för att underlätta för dem som drabbats av den katastrofala stormen i januari. Samtidigt är det viktigt att göra en utvärdering av effekter av det som redan gjorts innan man går vidare med eventuella ytterligare åtgärder.

Jag har vid ett flertal tillfällen sedan stormen träffat företrädare för skogsnäringen och skogsägarna för att diskutera vilka behov man ser för att ta hand om så mycket som möjligt av den stormfällda skogen så att den kan komma till nytta för näringslivet. Bland övriga åtgärder som diskuterats finns åtgärder för återbeskogning.

Anf. 2 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Jag vill tacka så mycket för svaret. Det har dröjt en ganska lång tid sedan min interpellation lämnades in. Men det ska inte på något sätt belasta ministern. Det var jag som inte hade möjlighet att ta debatten den gången som det var inplanerat. Därför har en hel del hänt sedan frågan aktualiserades, och svaret är ganska förväntat.

Jag uppskattar ministerns arbete på det här området. Det är många som har gjort det. Hon har agerat relativt snabbt och tydligt och med inlevelse och förståelse för alla dem som har sett sitt livsverk och sina framtidsutsikter spolerade.

Jag och Kristdemokraterna hade förstås önskat att de 50 kronorna kunde ha gått ut som ett direktstöd till alla dem som hamnar i en mer akut likviditetskris och ekonomiskt svår situation. Men regeringen har förbrukat den lilla budgeteringsmarginal som har funnits. Det gör att budgetlagen lägger hinder i vägen, och inte ens oppositionen kan ta till förslag som strider mot grundlag och budgetlag. Vi får finna oss i att det blir en minskad intäkt för staten i stället.

När nu tv-kamerorna och andra journalistiska aktiviteter och insatser inte riktas lika skarpt mot stormens konsekvenser och de drabbade är det oerhört viktigt att inte arbetet avstannar och att vi inte släpper taget om frågorna. Arbetet måste fortsätta med kraft. Låt oss ta det här tillfället att tala om det fortsatta arbetet. Jag ska ge ministern bra tillfälle att ge besked som efterfrågas inte minst av dem som har råkat mest illa ut.

Enligt uppgifter går upparbetningen av den stormfällda skogen relativt bra. Man räknar med att klara av de 20 miljoner kubikmeter som är planerade fram till sommaren. Men transportererna utgör enligt uppgifterna en flaskhals. Kommer regeringen att förlänga dispenserna för utländska fordon och maxvikten och andra frågor som är relaterade till uttransporterna? Det är avgörande för kvaliteten på virket och för att minimera risken för insektsangrepp av skadegörare att virket kommer ut och att det inte stannar vid skogsbilvägarna.

Jag vill också fråga ministern när beskedet om återplanteringsstöd kommer. Hon har vid flera tillfällen sagt att något sådant övervägs i Regeringskansliet. Det är 140 000 hektar som är i behov av återplantering. Man kan tänka sig att det är viktigt att det kommer längre fram. Men erfarenheter visar att vid katastrofer fördröjs planteringen kanske i onödan på grund av att man inte har tillräckliga incitament för att sätta i gång.

Därför skulle det vara bra att redan nu få veta: Kommer återplanteringsstödet att gälla retroaktivt för år 2005? Det finns skogsägare som redan nu är beredda att sätta i gång så fort de har fått ut sitt virke. Kommer det att gälla fullt ut även för gran?

Till sist vill jag fråga ministern: Kommer skattereduktionen med 50 kr att omfatta all upparbetad skog, timmer, massaved och brännved? Den enskildas situation, den tragedi man har hamnat i, är lika svår oavsett vad den upparbetade skogen kommer att användas till.

Anf. 3 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru talman! När jag lyssnar på Sven Gunnar Persson kan man nästan tro att vi har konfererat innan, men det har vi inte. Vi tycks uppehålla oss ungefär vid samma frågeställningar.

Det jag möjligen kan tillägga som boende mitt i området är att katastrofen fortgår. Det dör ungefär en person i veckan i upparbetningsområdet. Jag tror inte att det är någon annan bransch där detta inte skulle kallas för katastrof om detta hade varit för handen. Det är viktigt att ha det med sig.

När jag träffar människor utanför området verkar det som att de menar: Ja, det hände i vintras, och nu är det över. Så är inte fallet. Dessutom ligger i dag stora delar av vår infrastruktur ovan mark. Lösa kablar går kors och tvärs över marken. Det finns ett oändligt arbete som återstår.

Jag ska säga lite grann om brännveden. I det pm som regeringen lämnade ifrån sig framgår inte om stödet ska omfattade brännved eller inte. Jag vill bara poängtera vikten av att det omfattar brännveden. Där är förutsättningarna kanske som sämst för att över huvud taget få någonting över för att ta ut det. Alltså är risken som störst att den blir liggande kvar i skogen. Därför är det viktigt att stödet omfattar även brännved.

När det gäller cabotagereglerna hoppas jag att ministern kan ge någon form av besked, för det är bråttom. De här företagen, som företrädesvis kommer från Finland, Baltikum och Tyskland måste ha tillräcklig framförhållning. Jag vet att ministern är utsatt för lobbying från Svenska åkeriförbundet och från Transportarbetareförbundet som säger någonting annat. De har hävdad hela tiden att de skulle klara det här. För mig är det obegripligt att man utan att rodna kan påstå det. De hade inte klarat av den hittillsvarande transportkapaciteten och de kommer inte att göra det framöver heller.

En fråga som det också är lite bråttom med är det här med dikning, det vill säga möjligheten att få dika. I och med att skogen nu ligger ned har dess uppsugningsförmåga försvunnit. Det gör att den mark som tidigare har varit halvskogsmark nu hotar att försumpas väldigt snabbt. Därför vore det bra om ministern kunde ge ett besked om att det kommer att bli tillåtet att rensa upp de diken som finns inom kort. Då kan arbetet fortgå, och det blir lämpligt att plantera så fort den möjligheten kommer.

Jag har en, möjligen preciserande, fråga om återbeskogningen: Vad finns det egentligen för skäl från statsmakternas sida att ha en uppfattning om vad det är som planteras? Varför kan man inte överlåta till den enskilda skogsägaren i ett samråd med skogsvårdsstyrelserna att plantera det som är lämpligast för den mark som finns? I stället säger man med statliga pekpinna att man bara får för det ena eller det andra etcetera. Jag

tror att både regeringen och vi övriga beslutsfattare skulle må bättre av att människor där nere kunde besluta lite mer.

Prot. 2004/05:117
10 maj

Anf. 4 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag vill säga till Sven Gunnar Persson att jag uppskattar möjligheten att diskutera den här frågan. Jag är också glad över den sam- syn som finns från både Sven Gunnar Persson, Bengt-Anders Johansson och många andra här i riksdagen om de åtgärder som måste vidtas.

Det som Sven Gunnar Persson påpekar är viktigt; nu har tv-kameror- na slocknat och de flesta journalister har åkt hem. Det betyder inte att det finns anledning för oss att andas ut. Det är oerhört viktigt att vi fortfa- rande hjälps åt att ha fokus på allt det arbete som nu måste fungera och som måste göras för att vi ska värna så mycket som möjligt av värdet av det virke som har blåst omkull.

Jag är glad över den sammanställning som vi gjorde så sent som i förra veckan i regeringen, i Näringsdepartementet, av underlag från alla berörda myndigheter och länsstyrelser. Avverkningstakten är högre än vad vi trodde att den skulle vara för några veckor sedan. Avverkningstak- ten är nu 3,4 miljoner kubikmeter fub per månad. Vi trodde inte att vi skulle passera just 3 miljoner kubikmeter fub per månad, men det har vi alltså gjort.

Den flaskhals som fortfarande finns är det som både Sven Gunnar Persson och Bengt-Anders Johansson pekar på – tillgången till timmerbi- lar.

Vi har en ny sittning om 14 dagar med de företrädare för skogsnä- ringen, skogsägarna, de fackliga organisationerna och Skogsstyrelsen som vi har träffat regelbundet efter stormen. En av de frågor som vi ska diskutera då är naturligtvis tillgången till timmertransporter. I dag har vi timmertransporter från både Finland, Norge, Holland och Tyskland och en del från de baltiska länderna i Sverige. Vi har gjort ett undantag från reglerna fram till den sista juni. Vid det möte som vi ska ha om 14 dagar vill jag få en genomgång av den avvecklingstakt som man ser framför sig så här långt. Det gäller också tillgången på timmertransporter och det behov man ser framför sig där.

Jag är mån om att avverkningstakten ska vara hög för att man ska ta hand om så mycket som möjligt av virket. Därför följer vi den frågan noga. Jag hoppas att vi kan återkomma inom kort efter den träffen med berörda aktörer.

Just nu har vi mycket hjälp av utländska maskingrunder – både sko- tare och skördare. Av de 1 000 maskingrunder som nu arbetar dygnet runt i de stormfällda skogarna är 240, alltså en fjärdedel, från andra europeiska länder. Det är också ett viktigt bidrag för oss. Utan den till- gången hade vi inte fått ut så mycket virke som vi nu har lyckats med. Transportfrågan kommer alltså att vara en av de frågor som vi diskuterar med förtur på vårt nästa möte, om 14 dagar.

En annan fråga som kommer upp är beskedet om återplanteringsstöd. Just nu sitter vi och diskuterar tillsammans med Skogsstyrelsen och med andra myndigheter som har erfarenhet av återplanteringsfrågor. En del har också erfarenheter från stormen 1969 och de debatter som fördes efter den. Det handlar om vad man egentligen ska tycka till om från rege-

Svar på
interpellationer

ringens och riksdagens sida när det gäller återplanteringen. Det är just de frågor som Bengt-Anders Johansson också pekade på.

Vi vill också i fortsättningen se mycket gran i det stormdrabbade området av den enkla anledningen att hela den svenska sågverksindustrin i det berörda området är inställd på och uppbyggd utifrån att vi ska producera trä som kommer från granen. Så ska det också vara i fortsättningen, men kanske inte på alla platser. Det kanske också finns skäl för oss att ha något annat inslag från något annat trädslag på en del av områdena. Vi diskuterar nu vad som är möjligt och önskvärt från regeringens sida att tycka till om när det gäller ett återplanteringsstöd.

Vi tittar också på den lag om hyggesvila som finns och som berör alla skogsägare och hur den ska tolkas här. I det fallet kommer naturligtvis också frågan in om ifall man ska få tillgång till återplanteringspengarna redan under 2005 trots lagen om hyggesvila eller om det ska vara från 2006.

Anf. 5 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Jag tackar för det inlägget och de svar som jag delvis fick på mina frågor. Jag är glad över att ministern betonar det fortsatta engagemanget i området nu när den mediala uppmärksamheten minskar. Jag har stor respekt för det engagemang som ministern visar i frågan.

Hon pekar också på de flaskhalsar som uppenbarligen finns när det gäller att få ut den upparbetade skogen från skogsbilvägarna. Jag har en uppgift som säger att upparbetningen faktiskt har fått hållas tillbaka i vissa områden på grund av att det är så fullt vid skogsbilvägarna så att man inte kan få ut den upparbetade stormfällda skogen därifrån.

Kan jag tolka ministern på så sätt att hon inser och anser att det behövs fortsatta dispenser för att man ska kunna ha fortsatt hög fart i arbetet så att det inte blir kvar skog vid skogsbilvägarna eller i skogen?

Det skulle också vara bra om vi kunde få ett besked om 50-kronans innehåll när det gäller brännveden.

När det gäller retroaktiviteten på återplanteringsstödet uppfattar jag ministern så att hon är öppen för att diskutera en retroaktiv lagstiftning. Det visar sig ju med historiska fakta att det ofta blir en fördröjning. Man blir så upptagen av det dagliga jobbet med att röja upp och få ordning på saker och ting att planteringsfrågan skjuts på framtiden – kanske alltför långt. De som nu är beredda att göra en insats redan i år kanske också ska ha den möjligheten.

Jag vill också passa på att fråga om det ökade underhållsbehovet på enskilda vägar och skogsbilvägar. Vägverket har, om jag har uppfattat saken rätt, begärt utökade anslag för att klara av det underhållsberg – eller underhållsgropar eller hur man nu ska säga – som nu växer fram. Men man har inte fått några sådana pengar. Är det ministerns bedömning att man klarar det kraftigt utökade underhålls- och reparationsbehovet med de pengar som man nu har när det gäller enskilda vägar och skogsbilvägar?

Anf. 6 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru talman! Ministern säger att man ska ha nästa möte om 14 dagar. Då kommer transporter att finnas med. Jag måste säga att jag känner mig allvarligt oroad. Skälet är att det om 14 dagar bara är fem arbetsdagar

kvar innan det är den 1 juni, alltså fyra veckor innan de nuvarande reglerna upphör att gälla. Detta är mitt i semestertider, och dessutom är det utländska transportörer. Jag måste säga att det en oroväckande kort framförhållning som regeringen begär att skogsnäringen ska ha när det gäller de här reglerna. Jag är inte nöjd med den framförhållningen. Det är bekymmersamt.

Jag trodde faktiskt att ministern här i dag skulle kunna säga att man är så långt framme att man ska ge besked inom någon vecka, men så är uppenbarligen inte fallet. Jag skulle vilja vädja till ministern att lägga på ett kol när det gäller just den delen.

När det gäller beskogningen vill jag bara ge rådet att undvika styrning. Det är enklare för regeringen, och det är framför allt billigare. Dessutom skapar det en mångfald som regeringen inte kan stava till när det gäller olika beskogningsåtgärder. Det är människorna där mycket bättre på än regeringen.

På frågan om brännveden ingår i 50-kronan eller inte är det egentligen bara att svara ja eller nej. Jag utgår ifrån att ministern i sitt nästa inlägg svarar på om det innefattas eller inte, så att vi vet besked. Jag utgår ifrån att den innefattas.

Sedan undrar jag om ministern har funderat på detta med dikningen eller om hon tar med sig det. Det brådskar också. Den lämpligaste tiden att dika torde ju vara om en månad eller så när det är som torrast i markerna så att man kan gå ut med maskiner utan att de sjunker.

Anf. 7 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag ska börja med att svara på den fråga som jag inte hann med i mitt förra inlägg. Den handlar om skattereduktionen och den 50-krona som vi har gått fram med en lagrådsremiss om. Reduktionen kommer att omfatta sågtimmer, massaved och energived. Jag är övertygad om att det beskedet också var en lättnad för många av de skogsägare som har drabbats.

Vi är överens om att frågan om timmertransporterna är en viktig del. Jag gör den bedömningen att vi behöver ha ungefär den här nivån på arbetsinsatserna i de stormfällda områdena under resten av det här året. Den kanske inte behöver vara lika hög i slutet på året som den är just nu, men under flera månader framöver måste vi ha ungefär den här takten på att forsla ut det stormfällda virket för att ta hand om så mycket som möjligt av värdet.

Det är också min bedömning att om vi inte inom Sverige kan hitta de timmertransporter vi måste ha för att hålla den här höga arbetstakten, måste vi också i fortsättningen söka hjälp av utländska åkare. Jag är mån om att vi gör allt vad vi kan för att använda svenska åkerier så att vi också genererar arbete och sysselsättning i vårt eget land och stöttar de åkare som är hårt konkurrensutsatta från andra utländska åkerier. Men om vi inte har egen kapacitet och inte har timmertransporter så att vi kan hålla det tempo vi nu har i arbetet, måste vi vara beredda att ta emot hjälp från utländska åkerier också under fler månader än till och med den sista juni, som dispensen i dag gäller.

Nu gör vi en genomgång av arbetet när vi ses nästa gång och får också en genomgång av vilka möjligheter vi har att använda svenska timmertransporter för detta. Efter det är regeringen beredd att fatta ett

snabbt beslut. Det betyder att vi ger ett tydligt besked mer än en månad innan dispensen för de utländska timmertransporterna tar slut.

Sven Gunnar Persson ställer en fråga om Vägverkets underhåll. Hittills har vi omdisponerat 100 miljoner kronor som riktas till rena skogsbilvägar och till att återställa en del av de vägar man förstör i skogen när man forslar ut timret. Vägverket kommer att behöva använda mer pengar än dessa 100 miljoner kronor för att återställa alla de skador vi nu får som en följd av stormen. Jag tror inte att Vägverket kan omdisponera de pengarna inom befintliga ramar, utan de behöver ett tillskott för att lyckas med det.

Där väntar vi också på beslut från EU:s solidaritetsfond på den ansökan vi har gått in med. Vi hade ansvarig kommissionär här i Sverige för bara några veckor sedan. Då gick vi igenom vårt arbete efter stormen. Danuta Hübner, som kommissionären heter, gav positiva besked om att de vid den första granskningen av vår ansökan inte hade några ytterligare frågor. De är medvetna om den naturkatastrof som har drabbat oss. Hon lovade också att återkomma med ett snabbt besked från kommissionen. Hon trodde att det skulle vara möjligt någon gång i augusti eller september. Då ser jag också en möjlighet att titta på vilka anslag Vägverket behöver för att kunna upprätthålla den infrastruktur som är så viktig för oss.

Frågan om dikning ber jag att få ta med mig. Den har inte varit aktuell på de möten som jag har varit på hittills eller vid de träffar jag har haft. Jag är beredd att titta på den frågan och på vad som krävs och vad som kan vara önskvärt.

Anf. 8 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för beskedet om det hon kallar energived och det jag kallar brännved. Jag tror att det var en väldigt positiv signal för många skogsägare.

Jag kan inte heller uppfatta det på något annat sätt än att ministern är beredd att verka för förlängda dispenser eftersom hon så tydligt ser behovet av fortsatt hög transportkapacitet. Jag förutsätter att dessa dispenser också handlar om bruttovikter, maxlaster och sådana saker så att man kan fortsätta att hålla en hög kapacitet. Det är också ett välkommet besked även om det inte är hundra procentigt. Men man kan inte tolka det sätt som ministern har uttryckt sig på här i dag på annat sätt än att hon kommer att verka i den riktning som vi här har efterlyst.

Jag hoppas också att hon kommer fram till ett positivt besked när det gäller retroaktiviteten i återbeskogningen. Jag uppfattade det också så att hon ser behovet av utökade resurser till vägunderhåll och reparationer i Vägverkets regi i de drabbade områdena.

Jag tackar ministern för debatten och ser fram emot att det också blir leverans av de besked och starka tendenser till besked som hon har lämnat här i dagens debatt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 9 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Stefan Hagfeldt har frågat vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att Norrköpingspaketet ska kunna fullföljas samt om jag är beredd att i likhet med Trollhättepaketet se till att Norrköpingspaketet genomförs snarast.

Gunnar Axén har frågat när jag avser att ge besked gällande en byggstart för bron över Skepparpinan samt hur jag avser att agera för att bron över Skepparpinan inte fortsatt ska skjutas på framtiden till förmån för av regeringen mer prioriterade projekt.

Jag har valt att besvara båda interpellationerna i ett sammanhang.

Regeringen beslutade den 28 oktober förra året att en utbyggnad av riksväg 45 mellan Älvängen och Trollhättan ska ingå i den nationella väghållningsplanen för perioden 2004–2015. För att kunna inrymma den utbyggnaden har regeringen beslutat att 13 investeringsobjekt ska utgå ur den nationella väghållningsplanen. Därutöver kommer ett antal vägobjekt att behöva senareläggas, bland annat bron över Skepparpinan på riksväg 50 vid Motala. Vägverket har regeringens uppdrag att den 3 oktober i år redovisa en ny nationell väghållningsplan. Först då kommer vi att kunna ge besked om när byggstarten för bron över Skepparpinan kommer att ske.

Det är naturligtvis olyckligt när planerade väginvesteringar senareläggs eller stryks ur planerna. Jag har förståelse för den frustration som det har skapat och som uttrycks i Gunnar Axéns interpellation. Men jag är också övertygad om att den satsning kring Trollhättan som vi nu har gjort ligger i hela Sveriges långsiktiga intresse.

Samtidigt som Gunnar Axén har principiella invändningar mot regeringens Trollhättepaket vill Stefan Hagfeldt ha ett särskilt Norrköpingspaket av regeringen enligt samma modell som för Trollhättan. De båda interpellanterna representerar samma parti och kommer från samma län, men har önskemål som står i konflikt med varandra. Mitt svar kommer att glädja Gunnar Axén men göra Stefan Hagfeldt besviken. Jag är inte beredd att göra omprioriteringar i de fastställda infrastrukturplanerna för att genomföra Norrköpingspaketet.

Därmed inte sagt att regeringen tycker att investeringarna i Norrköping är ointressanta. Det finns goda skäl att stärka Norrköpings roll för godstransporter och i det samarbete som bedrivits inom ramen för Norrköpingspaketet har detta lyfts fram på ett tydligt sätt. Jag tycker att regeringen och de berörda myndigheterna i sina prioriteringar har varit lyhörda för argumenteringen från Norrköping.

Då Gunnar Axén, som framställt interpellation 2004/05:532, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav andre vice talmannen att Stefan Hagfeldt fick ta emot båda interpellationssvaren.

Anf. 10 STEFAN HAGFELDT (m):

Fru talman! Gunnar Axén kan inte närvara här i dag, och då lovade jag att ta hans interpellation. När man nu buntar ihop de här två betyder

det att jag har 4 + 4 + 2 minuter att debattera två mycket angelägna interpellationer. Det tycker jag inte känns riktigt. Nåväl.

Fru talman! Det är ett märkligt svar som Ulrica Messing ger på ett par punkter. Statsrådet säger att Gunnar Axén har invändningar mot regeringens Trollhättepaket medan jag enligt ministern *inte* skulle ha det. Om man läser min interpellation innantill framgår det att jag är mycket kritisk till att Trollhättepaketet har medfört att många andra mycket viktiga infrastruktursatsningar nu har senarelagts. Genomförandet av Norrköpingspaketet får givetvis inte slå mot andra angelägna projekt. Här har jag och Ulrica Messing olika uppfattningar. Jag och Moderaterna anser att det är viktigt med satsningar på infrastrukturen, och därför anslår vi 6 miljarder kronor mer än vad regeringen gör. Vi anser att det är mycket viktigt att få fler människor i arbete, och därför vill vi satsa på ytterligare viktiga vägprojekt för att möjliggöra nya jobb. Betänk att bilisterna årligen betalar in ca 70 miljarder kronor i olika bilskatter men får tillbaka bara 15 miljarder kronor i form av satsningar på nya vägar, vägunderhåll och trafiksäkerhetsfrågor. Bilismen har blivit regeringens nya mjölkko.

Fru talman! Min hemkommun, Norrköping, har drabbats under de senaste elva åren av många företagsnedläggelser. Först stängdes F 13, Bråvalla flygflottilj, och sedan kom Ericssons totala nedläggelse av sin verksamhet. Listan kan tyvärr göras betydligt längre. Många tusentals jobb försvann. Den socialdemokratiska regeringens hjälp var att skicka en minister till Norrköping med förslaget att man borde bojkotta Ericssons produkter, ett ovanligt dumt förslag i sig som dessutom på intet sätt skulle hjälpa Norrköping.

I dag har Norrköping länets i särklass högsta arbetslöshet. Vad som ändå går bra i Norrköping är hamnen. Om Norrköpingspaketet snabbt kunde förverkligas så skulle flera tusen nya jobb komma till. Dessutom skulle Norrköpings hamn fungera som en motor för hela regionen. Tillväxten skulle ta fart eftersom Norrköpings hamn inte bara är länets hamn, utan också delar av Småland och Sörmland skulle få stor nytta av dessa infrastruktursatsningar. Nog borde väl regeringen vara intresserad av att det tillkommer många nya jobb även i region Östergötland med omnejd? Även om bara några delar av Norrköpingspaketet genomfördes till en början skulle tillväxten öka och många nya jobb komma till.

Fru talman! Motala drabbades hårt av Trollhättepaketet. Det var som att dra undan mattan för motalaborna. Redan 1942 planerades den nya sträckningen av väg 50 förbi Motala. Enligt uppgift har Vägverket lagt ned 30 miljoner kronor i utrednings- och projekteringspengar. Ändå har vägen och bron över Skepparpinan inte byggts. Motala har tyvärr också drabbats hårt av företagsnedläggelser. Värst var nog när Sanmina SCI lades ned, då 650 arbetstillfällen försvann. I dag har Motala en stor ungdomsarbetslöshet. Sedan bygget av väg 50 kringfart Motala stoppats av regeringen har framtidstron minskat betydligt. I går redovisade Svenskt Näringsliv att Motala har fallit ned på 282:a plats vad det gäller näringslivsklimat. Det är bland de tio sämsta i landet.

Oron för att en svår olycka med farligt gods ska inträffa mitt inne i Motala har givetvis ökat betydligt. Det är inte fråga *om* en sådan olycka kommer att inträffa utan *när*. Över 19 700 fordon per dygn kör rätt igenom Motala centrum, och 10 % av dessa är tunga transporter, många

med farligt gods. Barn och gamla utsätts för stora risker varje dag. Många olyckor har tyvärr redan inträffat.

Jag får återkomma senare i debatten.

Prot. 2004/05:117

10 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 11 LINNÉA DARELL (fp):

Fru talman! Stefan Hagfeldt har beskrivit situationen i Motala och västra delarna av Östergötland, och vi har också haft en debatt om det för något halvår sedan när chockbeskedet kom om att det skulle bli en ytterligare fördröjning. Även då betonade statsrådet att satsningen kring Trollhättan låg i hela landets intresse. Jag har inte haft någon annan uppfattning än att det gör det, men frågan är ju hur man hanterar det, om det då ligger i hela landets intresse – det har det ju faktiskt gjort ganska länge – att lösa frågan om Trollhättan och delar av västra Sverige. Hade regeringen agerat tidigare så hade det inte behövt innebära att man flyttar problemen. Det är ju faktiskt så man har gjort. Det finns många angelägna behov på infrastrukturområdet i Sverige.

När det gäller Motala har Gunnar Axén beskrivit den olycka som hände nyligen. Nu var som väl var lasten inte skadlig, och ingen människa kom till skada, men det kunde lika gärna ha fått förödande konsekvenser.

Ett problem med det här som gör att det inte blir lösningar utan flyttas omkring är ju att regeringen inte är beredd att ta till sig möjligheten till annan finansiering. Från Folkpartiet har vi länge föreslagit så kallade PPP-lösningar för en del mer angelägna stora och omfattande infrastrukturprojekt. När det gäller Motala får väl Sonja beskriva vad man gör där, men jag har i alla fall uppfattat att Ulrica Messings partikamrater i Motala och Östergötland också vill att regeringen ska ta ställning till någon form av lånefinansiering.

Jag vill bara kommentera svaren på dagens båda östgötainterpellationer och att det skulle ligga en motsättning mellan å ena sidan förbifarten vid Motala och å andra sidan Norrköpingspaketet – det har hävdats att genomförandet av det skulle strida mot åsikten om att det är viktigt att få Motalas problem lösta. Det tycker jag är lite märkligt. Från Allians för Östergötland – Folkpartiet, Moderaterna, Centern och kd – har vi försökt att lyfta fram alla dessa delar.

Östergötland och den fjärde storstadsregionen har behov av stora infrastruktursatsningar. Om man fick det tillgodosett i den här delen av Sverige så skulle ju förutsättningarna gynnas inte bara för Östergötland och de närmaste omgivningarna där, utan det skulle vara ett bidrag till hela Sveriges utveckling. Vi som företräder Östergötland här i riksdagen tycker alltså att det är rimligt att lyfta fram de delar som behöver åtgärdas för Östergötland och den fjärde storstadsregionen. När man nu fortsätter med den här snuttifieringen, så att säga, tycker vi inte att det kan försvaras. Det gör att östgötaregionen inte blir så framgångsrik som den skulle kunna vara, och då vara till nytta för hela Sverige.

Anf. 12 SONIA KARLSSON (s):

Fru talman! Till skillnad från de två tidigare talarna bor jag i Motala.

I en interpellationsdebatt med statsrådet Ulrica Messing den 23 november förra året framförde jag förhoppningen om en konstruktiv diskussion om finansiering av angelägna infrastrukturprojekt, detta med

anledning av beslutet om det så kallade Trollhättepaketet, vilket gjorde att omläggningen av riksväg 50 genom Motala senarelades.

Reservatet för omläggningen har hållits fritt från bebyggelse sedan 1942. Efter regeringsbeslut 1998 gavs omläggning av riksväg 50 genom Motala högsta prioritet. Beslutet 1998 har legat till grund för ett långvarigt och genomgripande planeringsarbete från Vägverkets sida, en planering som har drivits i samråd med Motala kommun, där det för båda parter har stått tydligt att miljö- och säkerhetsproblemen kring nuvarande genomfart inte kan lösas på annat sätt än genom en omläggning av vägen över den så kallade Skepparpinan. Mot bakgrund av regeringsbeslutet 1998 var det heller inte någon tvekan om att det skulle genomföras i närtid.

Av den anledningen har Vägverket i sina miljökonsekvensbeskrivningar lagt tonvikten på den nya vägsträckningen och inte på nuvarande genomfart, inte minst när det gäller att belysa riskerna. Men en nyligen genomförd riskanalys, som har blivit offentlig just i dag och som kommunen har gjort, visar att ett stort antal personer utsätts för fara om det sker en olycka med en transport av farligt gods på genomfarten i Motala. Vid ett större utsläpp av brandfarlig vätska eller ett mindre av brandfarlig gas betraktas en zon på 200 meter på ömse sidor av vägen som riskområde. Inom detta avstånd berörs 3 522 boende personer. Skulle man i stället få ett större utsläpp av brandfarlig gas är zonen 600 meter, och längs vägsträckan genom Motala finns det 9 745 boende personer inom detta avstånd. De mest olycksdrabbade avsnitten av genomfarten har specialstuderats. Skulle en olycka inträffa i till exempel korsningen Drottninggatan–Storgatan kommer händelsen att beröra de mest centrala delarna av tätorten.

Låt mig visa en bild som jag vet att kommunen också sänt över till statsrådet. I korsningen Storgatan/Drottninggatan välte den 30 mars i år en stor långtradare med långt släp, och lasten rann ut. Nu var det som tur var fråga om sågspån, men det kunde lika gärna ha varit något farligt gods. Sannolikheten för en olycka med efterföljande utsläpp har bedömts översiktligt i rapporten, som vi även kommer att sända till statsrådet.

Beräkningarna tyder på att en olycka som leder till utsläpp inträffar vart 70:e år, vilket vid en riskbedömning betraktas som en mycket hög risk. Om man talar om en normal frekvens ligger nivån snarare på ungefär vart 1000:e år. Per dygn har jag en lite annan siffra än Stefan Hagfeldt. Jag tror att min är rätt, för den står i den här rapporten. Enligt den passerar 18 700 fordon genom stadens centrum. Av dessa är 1 830 tunga fordon. Det betyder att det i genomsnitt går ett tungt fordon var 47:e sekund genom centrala Motala.

Jag vill vädja till statsrådet så att vi ska kunna gå vidare med planeringen för vägomläggningen i Motala, med trovärdighet om ett genomförande i närtid, och med Vägverkets fortsatta ansvar och medverkan i processen. För att detta ska bli möjligt måste finansieringsfrågan få sin lösning.

Anf. 13 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Stefan Hagfeldt säger att han, till skillnad från regeringen, tycker att infrastrukturen är viktig. Det tycker även jag och resten av regeringen. Vi tycker att infrastrukturen är viktig inte minst för vårt geo-

grafiskt stora land och inte minst utifrån det faktum att vi lever på export. Vi har varit skickliga på transportfrågor och infrastruktur, och det har varit avgörande för våra möjligheter att bygga upp vårt välfärdssamhälle. Vi har byggt det genom att vara framgångsrika på bland annat exportområdet.

Eftersom vi tycker att infrastrukturen är viktig har vi nu gjort stora satsningar på järnvägsinvesteringar och väginvesteringar. Vi gör också via Luftfartsverket stora satsningar på många av våra flygplatser. På torsdag ska regeringen fatta beslut om att fördela driftsstöd till de kommunala flygplatserna. Vi upphandlar trafik hos Rikstrafiken för över 900 miljoner kronor. Och vi har en bredbandsatsning, också den en viktig del av infrastrukturen.

Men pengarna räcker ändå inte till allt. Ingen vore gladare än jag om jag slapp göra tuffa prioriteringar på de områden som jag är ytterst ansvarig för i regeringen. Men jag slipper inte det eftersom vi alla påverkas av det som händer omkring oss – till exempel med anledning av stormen, som vi tidigare debatterade. Då får vi vara beredda att göra omprioriteringar. Ingen hade kunnat förutse stormen eller det som händer i form av att GM fattar beslut om var de framtida investeringarna ska göras, i en fabrik som har ett ägande långt utanför Sveriges gränser. Vi kommer också i framtiden att utsättas för den typen av prövningar och krav på prioriteringar, och parallellt med det får vi göra vad vi kan för att ha en infrastruktur och en transportpolitik som verkligen knyter ihop vårt land.

Nu arbetar vi med en transportpolitisk proposition som ska lämnas till riksdagen i början av sommaren. Den ska försöka hitta just den balans som Stefan Hagfeldt talar om, nämligen hur hamnen kan komplettera järnvägssidan och hur järnvägen sedan kan knytas ihop med luftfarten och med vägen. Det pusslet är oerhört viktigt. Det är min bestämda uppfattning att regeringen i framtiden ska ta ett tydligare ansvar just för att knyta ihop de olika transportslagen, ta ett större ansvar för kombiterminaler och också våga peka ut till exempel de hamnregioner som vi vet är värdefulla för resten av vår nation. Där delar jag Stefan Hagfeldts uppfattning att Norrköping har en modern hamn, en hamn som dessutom är offensiv i ett framtidsarbete, vilket är viktigt.

Linnéa Darell understryker det som vi sade i vår tidigare interpellationsdebatt. Trots de smärtsamma prioriteringarna är jag övertygad om att de satsningar vi gör kring fordonsindustrin är viktiga. Vi vet att svensk fordonsindustri i dag står för en större del av våra gemensamma inkomster i samhället än vad den gjorde för bara tio femton år sedan, just för att det vi nu gör är mer kunskapsintensivt och ligger längre fram i teknikutveckling. Detta är oerhört värdefullt.

Jag blir ofta uppvaktad med önskemål om alternativ finansiering. Alltför ofta handlar alternativ finansiering om lånefinansiering. Visserligen är lånefinansiering ett sätt att kunna tidigarelägga investeringar, men det ska dock betalas tillbaka förr eller senare. Jag är mån om att inte skjuta alla återbetalningar på andra regeringar eller andra förtroendevalda, utan också här och nu våga göra en del prioriteringar. De är förvisso inte alltid så roliga, men det innebär att vi ska betala för det som vi konsumerar. Det är min principiella ingång. Därmed inte sagt att jag inte tycker att vi också ska ha en del projekt som verkligen är alternativt finansierade för att lära av dessa och se var de skulle kunna göra nytta.

Låt mig avslutningsvis kommentera det som Sonia Karlsson lyfter upp, nämligen att det vi pratar om är ett olycksdrabbat vägnät. Det är alldeles riktigt, och jag utgår från att Vägverket, när det kommer tillbaka till regeringen, i sitt underlag särskilt har belyst de sträckor som vi vet är extra olycksdrabbade.

Anf. 14 STEFAN HAGFELDT (m):

Fru talman! Först vill jag vända mig till Sonia Karlsson. Siffrorna skiljer sig lite grann, men jag ringde Motala kommun i går och fick via fax en broschyr om detta. Där kan jag läsa att trafiken ökat till 19 700 fordon per dygn, med 10 % tung trafik. Det handlar om nästan 50 % fler tunga fordon. Dessutom kan man vad gäller Motala tillägga att om man bygger kringfarten slipper man dels den akuta olycksrisken, dels förkortar man vägen för den tunga trafiken med drygt 2 kilometer. Detta skulle spara in totalt 5 miljoner onödiga fordonskilometer per år. Även trafiken från väg 32 kommer alltså att använda den nya sträckningen.

Sedan vill jag säga, fru talman, att svaret från statsrådet nu var betydligt positivare än det tidigare skriftliga svaret. Jag förstår naturligtvis att pengarna inte alltid räcker till allt, men när 1,4 miljoner i arbetsför ålder inte går till ett jobb varje dag måste vi göra något för att få fler i arbete. Det handlar om viktiga infrastruktursatsningar och har stor betydelse här.

Varför inte ta lite pengar från friåret? Jag läste en artikel där några sade att de nu ska ligga i hängmattan medan andra, arbetslösa, går in och gör deras jobb under ett år. Det löser inte de stora problemen med arbetslösheten. Det pågick en debatt i lokalpressen i Östergötland om utbildning och Amsinsatser. Några gick ut och sade att det var fråga om ett vuxendagis och att de inte förstod meningen med att gå där eftersom det inte ger några nya jobb. Där finns mycket pengar som man i stället skulle kunna lyfta över till viktiga infrastruktursatsningar. Därigenom skulle vi få riktiga jobb, få fart på Sverige, få företagen att stanna och små och stora företag att våga satsa igen.

Sedan hann jag inte utveckla Norrköpingspaketet. Det består alltså av fyra delar. Den första är vänganslutningen till Norrköpings hamn, Norrleden. Det är dock ganska dyrbart att förbinda E 22 med E 4, och den får kanske vänta. Jag har förståelse för att pengarna inte räcker. Däremot kostar ny spåranslutning till Norrköpings hamn och kombiterminal på Härdelö inte speciellt mycket.

Sedan har vi riksväg 51, förbifart Svärtinge. Det handlar om de tunga turbiner som nattetid transporteras från Finspång. Statsrådet har tidigare sagt att man ska komma i gång med den. Så sent som den 7 maj stod det i Norrköpings Tidningar: Här ska nya riksväg 51 dras. Byggstart i oktober för förbifart Svärtinge. Hösten 2007 ska den vara klar. Varför säger inte statsrådet något om detta? Det är ju positivt. Det gäller en fjärdedel av det paket som förmodligen kommer att genomföras. Slutligen gäller det en breddad inseglingsränna till Norrköpings hamn. Det tycker jag faktiskt är en sak mellan Norrköpings hamn och Sjöfartsverket. Jag tror att vi ska klara ut det.

Jag begär alltså inte några orimligheter, men Norrköpingspaketet betyder mycket för hela den regionen. Nu är vi ett antal från den borgerliga alliansen som tar upp östgötafrågor, och jag hoppas att även ministern inser att Östergötland är viktigt.

Anf. 15 LINNÉA DARELL (fp):

Fru talman! Jag vill något kommentera frågan om lånefinansiering. Jag kan dela uppfattningen att man inte ska skjuta skulderna framför sig. Det kan vi nog vara överens om. Men det beror också lite grann på vilka områden det gäller och vad en sådan finansiering skulle leda till.

Det är bland annat oerhört viktigt att få till stånd byggnationerna och satsningarna. De behövs och precis som Stefan säger, skulle de i sin tur leda till att vi också får fler i arbete. Själva åtgärden i sig skulle leda till många arbetstillfällen. För Östergötlands del, den fjärde storstadsregionen, betyder de infrastruktuursatsningar man väntar på – det är därför man lägger ned så mycket arbete över alla politiska gränser att få arbetet gjort – nya jobb, som betyder mycket för Sverige.

En lånefinansiering på något som är så långsiktigt som infrastruktur för under vägen så många positiva delar med sig också på ekonomin. Jag tror ändå att det skulle vara möjligt utan att behöva känna att detta skjuts fram till kommande generationer. Många i kommande generationer skulle uppskatta om vi gjorde det som behöver göras nu.

Anf. 16 SONIA KARLSSON (s):

Fru talman! Det beror, Stefan Hagfeldt, på från när man har tagit fram siffrorna. Det viktiga är att vi båda är överens om att det är alldeles för många tunga fordon som passerar genom Motala.

Det finns en annan sak som jag inte är överens med Stefan Hagfeldt om. Påstå inte att 1,4 miljoner människor inte arbetar. Bland dem har du räknat in de som har semester, studerar, är föräldralediga och så vidare. Det räcker gott och väl att säga att det finns över 5 ½ % öppet arbetslösa och ca 7 % totalt. Det är alldeles för mycket, och vi ska försöka minska detta.

I det skriftliga svaret underströk statsrådet Ulrica Messing att bron över Skepparpinan har senarelagts men att Vägverket har regeringens uppdrag att redovisa en ny nationell väghållningsplan. Jag kan berätta att vårt kommunalråd i Motala, Johan Andersson, i dag på eftermiddagen är på besök hos Vägverket och presenterar den riskanalys som har blivit offentlig i dag och som visar den besvärliga situationen. Den understryks av den olycka som skedde den 30 mars.

Det har blivit en aktuell debatt i Motala. Vi har under många år varit bekymrade över genomfarten. När det händer en sådan olycka blir de som bor i närheten påtagligt berörda. Om det hade varit något annat än sågsån i lasten hade katastrofen varit ett faktum.

Jag ser fram emot att vi kan överlämna bra underlag till Vägverket. Sedan har jag en förhoppning om att det sker en ordentlig bedömning. Jag ifrågasätter inte heller Trollhättepaketet. Det gjorde jag inte i november heller. Det var nödvändigt. Men det måste gå att hitta en lösning på svåra problem. Jag hoppas att det ska gå att göra.

Anf. 17 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Det var en bra slutkläm som Stefan Hagfeldt hade när han pekade på att det pågår viktigt arbete. Förbifarten vid Svärtinge är ett sådant projekt som ligger i länsplanen och som ska starta i höst. Ett annat arbete som är viktigt för länet och för regionen är fortsatt utbyggnad av

ostlänken. Vi har prospekterade pengar för delar av det arbete som nu pågår. Det är inte minst arbete som Sjöfartsverket gör med hamnen.

Det finns mycket som är bra, och jag tror att vi är överens om att det är oerhört viktigt. Satsningar på infrastruktur är viktigt för företag men också för enskilda personer. Vi ser när vi har lyckats bygga ihop kommuner och län vilka möjligheter det ger för var och en av oss att pendla över större områden. Det finns anledning att vara kritisk inom olika politikområden till om pengarna träffar där man vill att de ska träffa eller om pengarna kan användas bättre.

Jag gjorde i går ett besök angående en av de åtgärder som genomförs av Arbetsmarknadsverket just nu, nämligen gröna jobb. Det är en viktig åtgärd som i hög utsträckning har genererat riktiga jobb. Den vänder sig bara till långtidsarbetslösa. De jobb som de gör med att röja diken för bättre sikt, laga viltstängsel eller skylta om är något som vi gemensamt också har glädje av. Det är viktigt för de enskilda men också till nytta för oss alla.

I det underlag som Vägverket ska komma med trycker vi på att det är de sex delmålen i transportpolitiken som man ska ta hänsyn till när man återkommer till regeringen med förslag till prioriteringar. Då är trafiksäkerhetsaspekten ett viktigt sådant delmål. Det är inget tvivel om att vi på område efter område försöker göra vad vi kan för att få bort inte minst tunga fordon från stadskärnorna och från hårt bebyggda miljöer. Det finns många skäl för det, både trafiksäkerhetsmässiga och naturligtvis miljömässiga skäl. Dem kommer vi att ta hänsyn till när regeringen återkommer efter Vägverkets rapport i höst.

Anf. 18 STEFAN HAGFELDT (m):

Fru talman! Jag sade faktiskt, Sonia Karlsson, att det var 1,4 miljoner svenskar i arbetsför ålder som inte går till något jobb. Visst finns det de som studerar, och som säkert kommer att ha nytta av det och så vidare – men de är alldeles för många. En stor del av dem är arbetslösa eller satta i olika åtgärder.

Vi närmar oss varandra, statsrådet. Det har varit en positiv debatt. Jag hade en bra debatt med statsrådet om lotsningsavgifter för ett år sedan. Jag vet inte om ministern har hjälpt till, men det har blivit förbättringar där. Nu kan man faktiskt förhålla ett fartyg i Norrköpings hamn utan att en lots ska behöva komma från Oxelösund och så vidare. Det är bra om interpellationer faktiskt kan göra lite nytta.

Jag förväntar mig nu när vi ser positivt på detta att ministern gör vad hon kan för att hjälpa till och se till att Norrköpings hamn – inte Norrköpings hamn i sig utan regionen – får en bättre infrastruktur.

Angående Motala är det naturligtvis oerhört sorgligt för dem som har fått vänta decennium efter decennium – och med den olycksrisk som finns. Nu kom dråpslaget i går från Svenskt Näringsliv att man rankas bland de tio sämsta i Sverige. Jag pratade med några företagare i Motala i går inför den här debatten. De sade att luften hade gått ur dem. De har väntat att förbifarten skulle komma till.

Gör allt som ministern kan för att se till att det här blir gjort så fort som möjligt.

Anf. 19 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag är medveten om att det finns några av alla de infrastrukturobjekt som vi har i planerna runtom i vårt land som vi har gått hårdare fram med än andra, i den meningen att det har påverkat både enskilda personers möjligheter att investera i eller att sälja fastigheter men också kommunernas möjligheter att planera för en förändring eller utbyggnad i kommunen. Det kan vara industrilokaler eller bostadsbyggen.

Det är klart att det aldrig är bra när arbetsplaner och väghållningsplaner blockerar för kommunernas möjligheter att planera för framtiden eller för enskildas möjligheter att planera. I den mån vi har möjlighet att också ta ställning till detta när vi reviderar planerna är jag bara glad.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2004/05:541 om Kinda kanal

Anf. 20 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Anna Lindgren har frågat mig om jag avser att verka för att Kinda kanalbolag får statligt stöd för investeringar.

Jag vill först understryka att jag delar Anna Lindgrens uppfattning om vikten av att skydda och bevara de miljöer och byggnader som är av riksintresse, både för deras kulturhistoriska värde och för att utveckla fritids-sjöfarten och den svenska turistnäringen. Av den anledningen skyddas värdefulla natur- och kulturmiljöer enligt miljöbalken. Till dessa hör de ca 1 700 områden som är av riksintresse för kulturmiljövården, däribland Kinda kanal.

Miljöbalken kräver att en så kallad miljökonsekvensbeskrivning ska göras vid större ingrepp i miljö och bebyggelse. Denna beskrivning ska identifiera, beskriva och bedöma effekter på bland annat kulturmiljön. I första hand är klassningen som riksintresse tänkt att skydda dessa områden från skadliga ingrepp. Det är inte en garanti om statlig finansiering, och huvudansvaret för drift och underhåll är kommunernas.

Regeringen stöder bevarandet av områdena av riksintresse genom de pengar som anslås för bidrag till kulturmiljövård. För 2005 har anslagits knappt 260 miljoner kronor. Dessa resurser fördelas sedan av Riksantikvarieämbetet till länsstyrelserna runtom i landet, som i sin tur beviljar bidragen till enskilda områden eller projekt. På så sätt sker besluten om bidrag närmare medborgaren och med större kännedom om de lokala prioriteringarna. Det är alltså i första hand Länsstyrelsen i Östergötlands län som Kinda kanalbolag ska vända sig till för att få del av eventuellt stöd.

I fallet med Kinda kanal bidrar staten också genom att det statliga bolaget Göta kanalbolag äger en mindre andel av Kinda kanalbolag och bidrar med kunskap kring driften och underhållet av kanalen.

Anf. 21 ANNA LINDGREN (m):

Fru talman! Jag tackar så mycket för svaret på min interpellation.

Det är stora och små saker om Östergötland som tas upp nu. Jag kan ge en liten bakgrund till interpellationen. Anledningen till att jag har ställt frågan är att vi i Östergötland har två rikskända kanaler. Den ena är Göta kanal, som är statsägd, och den andra är Kinda kanal.

Kinda kanal betydde väldigt mycket för näringsliv och invånare i både Linköpings och Kinda kommuner när den öppnades för trafik på 1870-talet. Det är en underskön trakt. Man kan göra en resa på kanalen i södra Östergötland från Horn och Hycklinge i söder, genom Åsunden, Järnlunden, Rängensjöarna och Stångån. Så småningom möts Göta kanal och Kinda kanal vid Roxen.

I dag har inte Kinda kanal någon betydelse för näringslivets transporter. Man har lagt olika broar som gör att det är låg segelhöjd. Men kanalen har alltså väldigt stort intresse som turistled. Intäkterna räcker dock inte för driften av kanalen. Huvudmännen, som är Linköpings och Kinda kommuner och landstinget, tillför medel, och därmed kan man klara av att sköta det löpande underhållet.

Kravet som ställs från Sjöfartsverket är att det ska vara farbart och att det ska vara säkert. Nu har man upptäckt att det är bekymmer med kanalbankarna, och man har inte pengar till det. Det är mycket turister.

Det gjordes en utredning på 1980-talet, som jag tror nämndes, och då kulturskyddades kanalen som riksintresse enligt miljöbalken. Vad jag har förstått av papper från den tiden som jag har läst blev man utlovad ett visst statligt stöd. Nu förstår jag av svaret att det är ett moraliskt stöd man får av den som sitter i Göta kanals styrelse, men det är inte riktigt det man behöver.

Jag blev inspirerad när jag hörde den tidigare debatten, att man möjligen kunde tänka sig att få in det här under rubriken gröna jobb. Jag förstår att det är en väldigt lång väg att gå. Statsrådet berättar här att man ska fråga länsstyrelsen om pengar. Det innebär att först ska Riksantikvarieämbetet få pengarna från regeringen, och sedan ska de bedöma om Östergötland ska få några pengar till länet över huvud taget. Därefter ska länsstyrelsen i sin tur göra sin bedömning av vem eller vad som kan få ta del av pengarna.

Det är en väldigt lång väg, och det här är akut. Jag har förstått att de har försökt på alla möjliga sätt att lösa detta. Jag tycker ändå att jag fick en liten öppning, men inte i detta svar utan i det förra interpellationssvaret.

Anf. 22 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Det är ett konkret sätt att visa hur vi kan samordna insatserna från det offentliga Sveriges sida. Det är nog ingen dum idé. Ett av de tydliga uppdrag som just finns kopplade till de gröna jobben är att hjälpa till att bevara kulturminnesmärken och arbete med kulturminnenvård. Här finns både en koppling till stigar i skogen där man kan skylta, kopplat till naturreservat eller fågelreservat, och en tydlig koppling till anläggningar som är kulturminnesmärkta, där man kan hjälpa till med både skyltning och röjning och att ta bort träd och buskar på vägen fram till kulturminnesmärket.

Det var nog ingen dum idé från Anna Lindgren att titta på vilka kontakter man kan ta mellan länsstyrelsen och länsarbetsnämnden. Det är nämligen i ett samarbete mellan skogsvårdsorganisationerna på regional

nivå och länsarbetsnämnderna som man fördelar hur många gröna jobb det finns i alla län. De finns i alla län, och det omfattar både kvinnor och män. Men nivån är lite olika. Nu i vårpropositionen ökade vi antalet gröna jobb med 1 500, så det kommer ytterligare gröna jobb i alla län och regioner.

Om man då skulle kunna hitta, i den bästa av världar, en möjlighet att också få tillgång till de pengar som vi försöker decentralisera på lokal och regional nivå – eftersom här ofta finns den bästa kunskapen om vad som är värt att bevara ur ett kulturminnesperspektiv – tycker jag att det är ett bra exempel på hur man kan använda både de pengar som Riksantikvarieämbetet ska fördela och de insatser vi nu gör kring gröna jobb.

Kinda kanal fyller inte någon funktion därför att man har handelssjöfart där, utan i dag är det fritidsbåtar. Men den fyller definitivt en funktion som kanal, där man behöver upplevelser och där man både har gammal historia att falla tillbaka på och har möjligheter att göra roliga och moderna saker i dag ur ett turistperspektiv.

Anf. 23 ANNA LINDGREN (m):

Fru talman! Tack så mycket! Det ser ju bra ut. Man kanske skulle gå och lyssna på fler interpellationsdebatter där det är konstruktiva diskussioner. Jag tackar så mycket.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2004/05:536 om äldres tillgång till särskilt boende

Anf. 24 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Sven Brus har frågat mig vad jag avser att göra för att stärka de äldres rättstrygghet och avhjälpa den omedelbara platsbristen i kommunernas äldreboenden.

Det är oacceptabelt att äldre människor inte får sina behov av särskilt boende tillgodosedda inom rimlig tid. Det är också oacceptabelt att kommuner beslutar att avslå en ansökan om särskilt boende därför att man anser att beslutet inte kan verkställas inom rimlig tid. Utredningen om verkställighet av vissa gynnande kommunala beslut har i betänkandet *Beviljats men inte fått* lämnat förslag för att komma till rätta med problemen. Utredningen gör bedömningen att avslag trots konstaterade behov är oförenliga med gällande rätt och således över huvud taget inte ska förekomma. I betänkandet föreslås förbättringar av ärendehandläggningen. Vidare föreslås att de kommunala revisorerna får granska ärenden om myndighetsutövning mot enskild. En rapporteringsskyldighet till länsstyrelse, revisorerna och fullmäktige om verkställighet av gynnande beslut föreslås också. Som ett yttersta påtryckningsmedel föreslås också att sanktionsavgifter införs för beslut som inte verkställs inom skälig tid. Förslagen kommer nu efter avslutad remissbehandling att beredas vidare inom Regeringskansliet.

Socialstyrelsen arbetar för närvarande med att ta fram ett allmänt råd om handläggning av ärenden inom socialtjänsten.

Socialstyrelsen bedömde i sin senaste lägesrapport om vård och omsorg för äldre att minskningen av platser i de särskilda boendeformerna har vägts upp av en ökad hemtjänst. Mellan 2001 och 2003 minskade antalet beslut som inte verkställdes med 14 % och antalet beslut om avslag trots bedömt behov med 16 %. Tiden för väntan innan beslutet kunde verkställas minskade också.

I Socialstyrelsens och Boverkets rapport *Varför kan inte behovet av särskilda boendeformer tillgodoses?* analyserades också hur kommuner med strategiska insatser kan motverka behov och efterfrågan på särskilda boendeformer. Utvecklad hemtjänst, samordnade insatser, stöd till anhöriga, korttidsplatser och planering av bostadsförsörjningen med hänsyn till äldres behov är sådana exempel.

I bostadsmarknadsenkäten från 2004 redovisade Boverket att 60 % av kommunerna hade täckt sitt behov av särskilt boende. I ytterligare 20 % av kommunerna bedömdes att behovet täcks genom planerad utbyggnad 2004 och 2005. I 7 % av kommunerna bedömdes bristen på platser finnas kvar även efter nu planerad utbyggnad, och i 12 % av kommunerna rapporterades ett överskott på platser. Den grupp som flest kommuner lyfter fram i bostadsförsörjningen är äldre som vill flytta till en mindre bostad. Det är tydligt att fler äldre efterfrågar en lämpligare bostad. I många kommuner finns också planering eller projekt för att bygga fler seniorbostäder. Sammantaget finns det tecken på att planerad nybyggnad av särskilda boendeformer inte uppväger intrycket av att minskningen av särskilda boendeformer går för fort.

I SCB:s befolkningsprognos uppskattas att förändringarna av antalet personer 80 år eller äldre kommer att vara små de närmaste tio åren. Bakom rikssiffrorna döljer sig även lokala variationer.

I den fortsatta utvecklingen av kommunernas insatser är det viktigt att med god planering förebygga att kapacitetsbrister eller brister i kvaliteten uppstår. Det ska självklart vara så att bedömda behov ska tillgodoses med motsvarande insatser. Det är också viktigt att med god information och i dialog med äldre människor och deras anhöriga skapa förtroende för den verksamhet man i varje kommun erbjuder.

Regeringens budget tillför kommuner och landsting 6 miljarder kronor 2005 och 7 miljarder kronor 2006 i tillfälligt sysselsättningsstöd. Från och med 2007 förs de 7 miljarderna in som en permanent höjning av det generella statsbidraget.

Avgörande för dagens och framtidens äldreomsorg är att verksamheten utförs av väl motiverad personal med goda yrkeskunskaper och de bästa arbetsmetoderna. Regeringens fleråriga satsning på Kompetensstegen ger kommunerna stöd för det långsiktiga kvalitets- och kompetensutvecklingsarbetet. Genom det verksamhetsnära lärandet kan kvaliteten utvecklas och förtroendet för dagens äldreomsorg stärkas. Det som äldreomsorgen lyckas med i dag är samtidigt en av de viktigaste signaler som kan ges för tilltron till samhällets förmåga att åstadkomma en äldreomsorg som kan möta framtidens utmaningar.

Anf. 25 SVEN BRUS (kd):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Det här ämnet har tenderat att utvecklas till något av favoriter i repris. Jag har ställt den här frågan en gång tidigare till statsrådet och finner anledning att göra det

igen om den allvarliga situationen i landets kommuner för de många äldre som behöver plats i särskilt boende men som inte får det.

Jag plockade fram ett protokoll från maj 2001, alltså för fyra år sedan. Det var en liknande debatt med dåvarande statsrådet Lars Engqvist. Det var ungefär samma frågeställning och ungefär samma svar, eller egentligen brist på svar.

Det är ett utförligt svar som statsrådet ger i dag, men det är egentligen inte något konkret svar på frågan. Vi kan titta tillbaka lite grann. År 2000, för fem år sedan, kom Socialstyrelsens och länsstyrelsens rapport som kallas för *Rättssäkerheten inom äldreomsorgen*. Det är alltså fem år sedan. Då stod ungefär 4 800 äldre i kö till platser som inte finns och inte fanns då. År 2003, alltså tre år senare, tillsatte regeringen den utredning som det hänvisas till i dagens svar. I dag, alltså fem år efter den första rapporten, säger det ansvariga statsrådet att frågan kommer att beredas vidare i Regeringskansliet.

Det är verkligen svårt att se att de äldres utsatta situation är en prioriterad fråga för regeringen. Den är grundligt utredd och belyst – det kanske man kan säga. Men vad har hänt konkret? I själva verket ingenting, eftersom underskottet av platser är detsamma som för fem år sedan.

Fru talman! Den här gången har jag ställt frågan i hög grad utifrån situationen i mitt eget hemlän Östergötland. Där undersökte länsstyrelsen – man gör det år efter år – hur de äldres rättstrygghet tillgodoses, och man rapporterade resultatet till Socialstyrelsen. I Östergötland handlar det i den senaste mätningen om ungefär 100 äldre som inte har fått sitt vårdbehov tillgodosett. Om man ser till situationen i landet kanske inte Östergötland är det svårast utsatta länet, men redan 100 äldre personer med deras anhöriga och hela den situation som de lever i är en skrämmande siffra i sig.

Det ser olika ut i kommunerna. I några kommuner har man i princip balans mellan efterfrågan och tillgång på vårdplatser. Det är bara att gratulera de äldre i de kommunerna. Med all respekt för det kommunala självstyret är det både ur mänsklig synpunkt och rättssäkerhetssynpunkt oacceptabelt att människor med samma behov behandlas på olika sätt på var sin sida av en kommungräns. Det kan ju i praktiken innebära en skillnad för två nära grannar.

I valrörelsen 2002 lovade regeringen 10 000 nya platser i äldrevården. Det var kanske klokt av regeringen att inte tala om när det skulle ske. För hur har det gått? Jo, i den rapport som kom från Socialstyrelsen och Boverket förra året, 2004, kan man läsa ”Det mest slående idag är att det sker en snabb avveckling av särskilt boende för äldre och det totala antalet platser minskar kraftigt – med 13 500 bostäder under perioden 2002 till 2005”.

Alltså blev plus 10 000 i socialdemokratiskt löfte i valrörelsen minus 13 500. Man kanske ska notera, fru talman, att titeln på det socialdemokratiska dokumentet med löftet om de 10 000 nya platserna var *Trygghet på ålderns höst*. Jag skulle vilja fråga statsrådet vad det blev av de 10 000 nya platserna till äldreboenden.

Anf. 26 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att vi har ett problem när det gäller tillgången till särskilda boenden. Det är inte acceptabelt att man inte

får rätt till det boende som man har rätt till när man har behoven. Det är också min bedömning att avvecklingen av särskilda boenden går för fort, även om Socialstyrelsen säger att utbyggnad av hemtjänsten sker i motsvarande takt. Det är trots det min bedömning att det går för fort. Därför behöver vi vidta åtgärder.

De förutsättningar som krävs för att kommunerna ska ha möjlighet att tillgodose behovet av särskilda boenden handlar naturligtvis om ekonomiska förutsättningar. Dem menar jag att vi har svarat emot med de ökade statsbidragen. Det handlar om att ha tillgång till kompetent personal. Där gör vi stora insatser med Kompetensstegen. Det handlar om en förstärkt tillsyn för att se till att det är god kvalitet. Vi har nyligen gjort stora förstärkningar i tillsynen av äldreomsorgen. Men jag tror också att vi behöver en skarpare lagstiftning. De rapporter som Sven Brus redovisar var just bakgrunden till att man tillsatte den utredning som kom med sitt förslag i *Beviljats men inte fått*. Vi skickade omedelbart ut det på remiss. Remisstiden gick ut för bara några dagar sedan. Det tar självklart något längre tid än så att bereda ett förslag. Min bedömning är att det finns många goda förslag i den rapporten. Jag hoppas att vi efter att ha studerat remissvaren kommer att kunna komma fram med förslag som riksdagen får ta ställning till.

Även om behovet inte är tillgodosett på ett tillräckligt bra sätt tror jag att det är viktigt att man inte målar allt i svart. Det finns väldigt mycket som fungerar väl och en mycket stor andel som uppger att de får precis det boende som de anser att de behöver. En stor del av dem som önskar ett annat boende än det de har är inte i första hand i behov av ett särskilt boende utan skulle önska att flytta till exempel till en mindre lägenhet, till en lägenhet med hiss eller med andra förutsättningar. Boverket har visat i en rapport att det finns ganska stora brister som handlar om kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen i allmänhet och som inte handlar om bostadsbedömt boende i första hand.

Fru talman! Jag vill passa på att säga, och Sven Brus har säkert redan insett, att av den ökning av antalet äldre över 85 år som det hänvisas till i interpellationen naturligtvis inte 24 % kommer att hamna i Östergötland. Det är kanske skrivet på ett lite knepigt sätt i rapporten, men det är 24 % av den totala befolkningsökningen som beräknas vara gruppen över 85 år. Vi har en utmaning, och vi har problem, men de är inte exceptionellt stora i Östergötland. Det tror jag att vi är överens om.

Anf. 27 SVEN BRUS (kd):

Fru talman! Situationen är oacceptabel. Det kan vi väl ändå vara överens om. Sedan kan man värdera hur lång tid det tar på olika sätt. Jag måste påminna om att den första rapporten kom för fem år sedan, för fem långa år sedan. Under den tiden har faktiskt ungefär 5 000 äldre konstant befunnit sig i den svåra situationen att inte få sitt bostadsbehov tillgodosett. Det är verkligen oacceptabelt och har tagit orimligt lång tid.

Det beror inte på goda eller onda kommunpolitiker i den ena eller andra kommunen. Givetvis inte. Alla vill göra sitt bästa för de äldre. Man kan fråga sig vilka förutsättningar kommunen har fått av regeringen.

Även om statsrådet i dag talar om ytterligare tillskott till kommunsektorn har ju de människor som arbetar i verksamheten, inte minst i äldreomsorgen, mycket svårt att se effekterna av tillskotten. Den verklighet

man lever i är ju ständiga nedskärningar i verksamheten, personal-
åstramningar och, återigen, minskad tillgång på platser.

Alla vi som vet något om grunderna för ett biståndsbeslut om särskilt
boende vet ju att innan man får ett sådant beslut har man ett mycket tungt
vårdbehov. Det är en utsatt situation för de människorna. Under en lång
följd av år har ungefär 5 000 äldre befunnit sig i den svåra situationen –
många av dem i Östergötland. Hur man tolkar siffrorna kan vi lämna
därhän just nu.

Ingenting tyder på någon betydande förbättring, om ens någon för-
bättring över huvud taget. Risken är ju, som jag påpekade ur Boverkets
och Socialstyrelsens rapport, att utvecklingen går i rakt motsatt riktning.
De utlovade 10 000 platserna ytterligare har i själva verket motsvarats av
13 500 platser färre.

Statsrådet säger i sitt svar att förändringen av antalet personer som är
80 år och äldre kommer att vara liten de närmaste tio åren. Det är en
sanning med modifikation. Om vi ser på den demografiska utvecklingen
totalt är vi på väg in i ett samhälle där nuvarande 460 000 personer över
80 år kommer att uppgå till ungefär 750 000 år 2030. Det perspektivet
måste vi ha. Det varierar mellan landsändar och mellan kommuner, men
totalt sett är vi på väg in i ett samhälle som kommer att ställa ytterligare
krav. Om vi då är i en utveckling där vi minskar resurserna och där till-
gången på platser minskar samtidigt som de äldre blir fler och fler är det
kanske inte så konstigt att sju svenskar av tio säger till Sifo att man är
orolig för att bli gammal i Sverige. Man litar helt enkelt inte på sam-
hället.

Den utredning som statsrådet hänvisar till talar om det betänkande
som har fått namnet *Beviljats men inte fått*. Det är bra att problemen
utreds noga. Jag har inget att invända mot det. Men behoven finns ju. För
den enskilde äldre vårdtagaren är lösningen lätt att se. Man behöver helt
enkelt en plats. Utredningen har varit mycket tydlig. Man säger: Avslag
trots konstaterat behov är oförenligt med gällande rätt och ska över hu-
vud taget inte förekomma.

Man föreslår en rad förbättringar i ärendehandläggningen. Kommu-
nala revisorer ska få granska myndighetsutövningen. Rapporteringsskyl-
digheten till länsstyrelserna ska skärpas och sanktionsavgifter ska kunna
införas. Det är utmärkta förslag, men den avgörande lösningen på pro-
blemet sitter ingen utredning på. Den frågan äger regeringen, och drar
den tydligen i långbänk år efter år.

Jag måste upprepa det som jag sade förra gången och inte riktigt fick
svar på: 10 000 platser utlovades i valrörelsen 2002. Boverket och Soci-
alstyrelsen konstaterar i dag att minskningen av platser är 13 500.

Anf. 28 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är en mycket mörk bild som Sven Brus målar upp.
Jag tycker att den är onödigt mörk. Vi är överens om att det är oaccepta-
belt att det finns äldre personer med stora vårdbehov som inte får sina
vårdbehov tillgodosedda. Det finns personer som har behov av särskilt
boende och inte har fått det tillgodosett. Det ska vi åtgärda. Samtidigt är
det viktigt att komma ihåg att den grupp som inte har fått sina behov
tillgodosedda har minskat. Det är naturligtvis inget att vara glad över att
det fortfarande finns många kvar, men det har ändå minskat. När man till

exempel frågar vad som har hänt mellan åren 2002 och 2004 med den grupp som har de största behoven av hemtjänst visade det sig att alla i den gruppen vill bo hemma. Den gruppen har ökat ganska kraftigt – med över 20 %. Det sker också förändringar inom gruppen.

Det är sant att vi inom en längre tid kommer att möta en väldigt stor demografisk förändring. Antalet personer över 80 år kommer att öka mycket kraftigt. Den ökningen ligger ungefär tio år framåt i tiden. Det säger jag eftersom det inte finns någon anledning att känna panik inför den här frågan. Det är problem. De är allvarliga, men de går att lösa. Det är det vi håller på att göra.

Som Sven Brus vet är det kommunerna som styr och är ansvariga för äldreomsorgen. Det styr vi genom lagar, förordningar och tillsyn. Min bedömning är att vi behöver skärpa lagar, förordningar och tillsyn för att se till att det inte blir några skillnader i bedömning mellan olika kommuner. En individ ska kunna känna samma trygghet oavsett i vilken kommun man bor. Det är min bedömning att det är den vägen vi måste komma fram med skarpare förslag. Jag har också för avsikt att göra det, precis som jag har sagt tidigare.

Anf. 29 SVEN BRUS (kd):

Fru talman! Ylva Johansson säger att jag tecknar en mörk bild. Det kanske jag gör. Bilden är verkligen mörk. Vi talar ju inte om äldre människor som önskar ett annat boende i största allmänhet. Vi talar om människor som har ett biståndsbedömt behov av särskilt boende och som är i en mycket svår och utsatt situation. Det är de människorna vi talar om, inte om människor i allmänhet som vill flytta. Det är en helt annan situation.

Att talen skulle ha minskat något är sant, men minskningen är trots allt marginell. Det vill jag understryka.

Statsrådet talar om en utvecklad hemtjänst och om samordnade insatser, korttidsplatser och stöd till anhöriga. Det är alldeles utmärkt. Sådana insatser behövs, och de behöver förstärkas. De kan definitivt skjuta upp behovet av de tunga vårdplatserna. Man kan skjuta behovet framför sig genom att stärka upp hemtjänsten till exempel. Men den grupp vi talar om har passerat den gränsen. De har säkert fått stöd i olika former men har kommit till en punkt där det stödet inte längre räcker till utan man måste få det tunga vårdbehovet tillgodosett genom en plats i särskilt boende. I ett biståndsbeslut har det konstaterats att alla andra möjligheter är uttömda. Nu återstår det akuta behovet av en vårdplats. Fortfarande är det, även om det är något färre än 5 000, alldeles på tok för många.

Jag upprepar att regeringen har utlovat 10 000 nya platser, men det går i rakt motsatt riktning. Detta är en mörk bild, men tyvärr är det så.

Anf. 30 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Sven Brus och jag är överens om att det är oacceptabelt att det finns människor som har ett bedömt behov av särskilt boende och inte får det verkställt. Jag har för avsikt att komma fram med skarpare förslag för att åtgärda det.

Vi är långt framme i den processen. Det finns utarbetade förslag. De har remissbehandlats, och de bereds nu i Regeringskansliet. På den punkten skiljer vi oss nog inte så mycket åt.

Det handlar också om de övriga behoven. Vi har andra behov av boende för den här gruppen äldre som inte alltid är de som är de mest biståndsbedömda. När man tittar på skillnaderna i bedömningar hos biståndshandläggarna finner vi att biståndshandläggarna ofta möter att man vill flytta till en annan typ av boende, men att biståndsbehovet egentligen inte är så stort. Det är viktigt att man tittar på hur man kan tillgodose de behoven. Kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen måste fungera på ett bättre sätt.

Vi kan se från undersökningar att biståndshandläggarna i dag tar större hänsyn till att man upplever isolering och ensamhet i den typ av boende man har. Det påverkar också handläggandet. Det tycker jag är bra. Vi behöver ytterligare insatser för att få en likvärdig och rättssäker handläggning i samtliga kommuner så att man kan känna en förutsägbarhet i vilken typ av beslut man kommer att få. Naturligtvis ska man inte behöva uppleva att man måste stånga sin panna blodig för att till sist få igenom ett beslut. Det ska man naturligtvis kunna få direkt, om man har de behoven.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2004/05:509 om cancervården

Anf. 31 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Chatrine Pålsson har frågat mig vad jag avser att göra för att av riksdagen prioriterad cancervård ges utan regionala olikheter och om jag avser att skapa förutsättningar för att alla svenska medborgare får bästa möjliga behandling. Vidare har hon frågat om jag avser att avsätta resurser för att investera i liv på samma sätt som resurser avsätts för att exempelvis bygga säkrare vägar samt om jag avser att avkräva lika behandling av cancerpatienterna mellan landstingsregionerna.

Inledningsvis vill jag framhålla att det finns ca 200 olika cancersjukdomar. En del av dem kan vara så gott som ofarliga, medan andra kan innebära allvarliga hot mot livet. Förr betraktades cancer som obotlig, men numera kan en större del av dem som drabbas av cancer helt botas eller leva ett bra liv trots sin sjukdom.

Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vårt sjukvårdssystem är uppbyggt enligt principen att det är sjukvårdshuvudmännen som utifrån de grundläggande bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) ansvarar för att invånarna erbjuds en god hälso- och sjukvård. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården. Lagstiftningen på detta område är enligt min mening tydlig.

På regeringens uppdrag redovisade Socialstyrelsen i december 2003 en lägesstudie om väntetider, bemötande och personalförsörjning inom cancervården. Socialstyrelsens bedömning enligt denna är att patienter med misstänkt eller diagnostiserad cancer är en prioriterad grupp inom hälso- och sjukvården. Väntetiderna är som regel mycket korta både till primärvård och till specialistvård. Faktorer som vägs in vid prioriteringarna är tumörtyp samt tumörens mognadsgrad och utbredning. Beroende på dessa faktorer fattas beslut om vilka patienter som ska utredas och

behandlas omgående och vilka patienter som utan ökad risk bedöms kunna vänta lite längre.

Inom varje sjukvårdsregion finns onkologiska centrum. Gemensam verksamhet för dessa är regional cancerregistrering samt regionala eller nationella vårdprogram- och kvalitetsregister för olika tumörgrupper. Socialstyrelsen har angett förutsättningarna för verksamheten i dokumentet *Samordning av den onkologiska sjukvården – Onkologiska centras roll och uppgifter*. Syftet med de regionala vårdprogram som utarbetas är att samordna sjukvårdens resurser för cancervård så att alla patienter i regionen får likvärdig och optimal vård med hänsyn till tillgängliga resurser.

Socialstyrelsen redovisade i december 2004 en genomförd regional granskning av tumörsjukvården i Västra Götaland och Halland. Granskningen har redovisats i rapporten *God vård åt cancerpatienter – med möjlighet till bättring*. Resultatet av tillsynen visar att cancerpatienter inom denna region som regel erbjuds en sakkunnig och omsorgsfull vård av hög kvalitet och att tillgängligheten till vården i huvudsak är god. På vissa områden finns dock enligt rapporten utrymme för att utveckla vårdkvaliteten och förbättra patientsäkerheten.

Regionala skillnader i vården kan till viss del förklaras med skilda förutsättningar, till exempel i befolkningens hälsa och vårdbehov, men det är enligt min mening inte acceptabelt om regionala skillnader i vården resulterar i skillnader i form av överlevnad och livskvalitet för patienterna. Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att utarbeta nationella riktlinjer för vården av patientgrupper med svåra kroniska sjukdomar, som utan eller med felaktig behandling kan leda till varaktig invaliditet eller alltför tidig död. Avsikten är att stärka patienternas möjligheter att få likvärdig, kunskapsbaserad vård i alla delar av landet. Intentionerna med de nationella riktlinjerna allteftersom de blir tillgängliga är att de ska utgöra en grund för regionala och lokala vårdprogram. Inom cancerområdet arbetar för tillfället Socialstyrelsen med nationella riktlinjer för bröstcancer. I styrelsens planer ingår också att utarbeta riktlinjer för att behandla andra stora cancergrupper. Som hjälp åt sjukvårdshuvudmännen har Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU, hittills gjort 24 systematiska kunskaps sammanställningar som rör cancersjukdomar.

Tillgängligheten i hälso- och sjukvården har avgörande betydelse för hela hälso- och sjukvårdssystemets trovärdighet. I de senaste årens så kallade Dagmaröverenskommelser mellan staten och Landstingsförbundet har inriktningen varit åtgärder för att stärka patientens ställning, vilket även omfattar kortade väntetider till behandling. I överenskommelsen för år 2005 fortsätter denna inriktning, och en vårdgaranti kommer att träda i kraft den 1 november 2005. Vårdgarantin innebär att landstingen bland annat ska kunna erbjuda behandling inom 90 dagar från det att beslut om behandling fattats. Den sammanlagda satsningen på en nationell vårdgaranti och förbättrad tillgänglighet uppgår till 1,95 miljarder kronor år 2005.

Sammantaget visar min redovisning att det är många aktiviteter som pågår inom hälso- och sjukvården som också berör cancervården på ett positivt sätt. Socialstyrelsens uppföljningar och tillsynsarbete visar att den cancervård som bedrivs fungerar väl. Det finns dock fortfarande förbättringar att göra. Jag följer därför utvecklingen med stort intresse.

Anf. 32 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Tack, Ylva Johansson, för svaret!

Jag ska gärna läsa upp det korta brev som föranledde den här interpellationen:

”Bästa beslutsfattare. Idag har vi som representerar Sveriges cancerpatienter skrivit en debattartikel i Svenska Dagbladet. Om du inte har sett den skickar vi dig en kopia eftersom den vänder sig till dig som fattar beslut om de viktiga vårdfrågorna.

Vi ser med oro på den förändring som sker inom cancervården. Flera landsting underlåter idag att ge sina cancerpatienter modern cancerbehandling som efter åratals forskning visar på en förlängd överlevnad. Riksdagen har beslutat att cancersjukdomarna tillhör den högsta prioriteringen inom vården, men sanningen är att våra medlemmar idag undanhålls bästa möjliga behandling.

Accepterar du att cancerpatienter i Sverige nekas behandling? Ska vi behöva åka utomlands eller köpa privata försäkringar för att garanteras vård?

Vi vill att du gör någonting åt den dramatiska situationen inom cancervården!”

Detta var skrivet av ordföranden i en av de cancerföreningar vi har i vårt land. Sju andra har också skrivit under.

Den artikel de skrev i Svenska Dagbladet genomsyras av att man upplevt mycket av den ångest, vånda, rädsla och oro som en cancerdiagnos de facto nästan alltid för med sig. Det är en utomordentligt svår situation. Att drabbas av en cancersjukdom har trots allt i Sverige under många år, så länge jag vet, förknippats med att vara bland det allvarligaste vi kan råka ut för.

Det är riktigt, som Ylva Johansson skriver och som vi vet, att många och alltfler av de människor som drabbas av cancer blir friska. Många kan leva många år med bra medicin och ändå ha god livskvalitet. Men det som gjorde mig så upprörd över vad som håller på att ske var när man berättade om de regionala skillnaderna. Dem visste jag inte om, måste jag säga.

Däremot visste jag, fru talman, att det under några år var kämpigt att få onkologisk vård här i Stockholm. Främsta orsaken till detta var att det saknades sjuksköterskor med onkologi som vidareutbildning. Det är också ett ansvar för oss som politiker: att se till att det utbildas människor som svarar upp till de behov vi har framför oss.

Samtidigt som vi vet att det görs neddragningar inom cancervården i Stockholm, i Östergötland, i Lund och i Göteborg säger läkare att de inte kommer att kunna ge sina patienter nya, moderna läkemedelsbehandlingar trots att dessa räddar eller förlänger liv. De hävdar att det inte finns pengar. Det är ett bekymmersamt läge eftersom detta är människor som har högsta prioritet.

Min fråga till Ylva Johansson är hur man ska bemöta och svara dessa människor.

Anf. 33 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är en angelägen fråga som Chatrine Pålsson tar upp. Självklart kan vi inte acceptera att ha stora skillnader i hur man blir behandlad för en likartad sjukdom i olika delar av landet. Här har vi ett

nationellt ansvar i regering och riksdag att se till att det finns sådana riktlinjer som ger stöd för denna typ av prioriteringsbeslut ute hos sjukvårdshuvudmännen och hos verksamma i hälso- och sjukvården. Det är just detta vi vill uppnå med de nationella riktlinjer för de tre stora cancergrupperna bröstcancer, kolon- och rektalcancer samt prostatacancer som man nu arbetar med inom Socialstyrelsen.

När denna debattartikel publicerades deltog jag själv i en debatt i radio omkring de här frågorna där just frågan kom upp att man har olika syn på när det är relevant att sätta in en viss typ av medicinering. Den frågan bör naturligtvis inte vi som politiker ta ställning till, utan det ska göras en medicinsk bedömning. Vi har dock ansvar för att se till att det finns stöd för den medicinska bedömningen.

Det är en av de frågor som är viktiga i arbetet med de nationella riktlinjerna, där man just tar upp effekten av olika åtgärder och gör en evidensgradering av olika effekter. Det tror jag kommer att vara ett mycket viktigt stöd för sjukvårdshuvudmännen när man ska fatta beslut, för det är självklart oacceptabelt att avstå från en behandling för att man säger att man inte har råd med den. Däremot kan det vara så att en annan, alternativ, behandling utifrån evidensbaserade bedömningar är att föredra. Den typen av beslut ska inte vi fatta som politiker utan de ska fattas av medicinska experter. Det är det Socialstyrelsen arbetar med.

Jag känner mig dock inte orolig över cancer vården. Jag tycker att vi har en bra cancer vård. Jag tycker också att den går framåt i bra takt och att det sker en utveckling. Jag tror att vi kommer att behöva återkomma inte bara i fråga om cancer vården utan också i flera andra ärenden där vi måste stärka den nationella påverkan över de lokala prioriteringarna. Ett viktigt instrument för att göra det är Socialstyrelsens nationella riktlinjer, som ju blir stödet för hur man bör arbeta för att nå bästa resultat utifrån patientens perspektiv. Det andra viktiga instrumentet är de nationella kvalitetsregistren, där vi också kan följa och se att vi får olika utfall på olika kliniker och av olika behandlingar. Det är ju ett väldigt starkt stöd för att kunna se till att alla medborgare med en viss diagnos har rätt till bästa möjliga behandling och inte ska behöva råka ut för att ett visst landsting eller en viss vårdgivare behandlar annorlunda än någon annan.

Anf. 34 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Det är bra att statsrådet delar min bedömning att det är oacceptabelt när man anger som skäl att pengarna inte räcker. Sedan vet jag ju att det görs olika bedömningar, men de här åtta personerna, som alla är ordförande för sina cancerförbund, i landet har ju tagit in information via sina medlemmar som bland annat har sagt att en kvinna i Lund inte får behandling medan en kvinna med samma sjukdom i Stockholm eller Västernorrland får det. En annan sak är att det var några år sedan, tror jag, som den här bröstcancersituationen var svår, HER 2-positiv bröstcancer, unga kvinnor som drabbas av denna särskilt aggressiva cancerform. Det finns ingen annan behandling för cancerformen än den här mycket speciella behandlingen. Det är klart, får inte de här unga kvinnorna den går inte deras liv att räddas.

Det andra är ju att vi också i fråga om både leukemi och lymfom, våra två vanligaste blodcancerformer, ser regionala skillnader. Jag tror att det är viktigt att vi ändå inser att det finns skillnader. Min nästa fråga

handlar om det. Jag är glad för att man håller på att göra riktlinjer när det gäller bröstcancer just nu. Men är det inte en ambition att man borde göra nationella riktlinjer för alla cancersjukdomar så småningom? Då skulle man kunna få samma garantier, samma vårdplan. Det skulle kunna göra att människor känner trygghet. Väldigt mycket av det här handlar ju om att man, både som patient och som anhörig, känner trygghet, att man vet att allt som kan göras är gjort, att man har följt alla de rekommendationer som finns på den nationella nivån för min man, min hustru, mitt barn, min mamma och vad det nu är så att de får den absolut bästa behandlingen.

Jag vill också fråga om en annan sak. Det kanske var dumt att jag tog exemplet med en bilväg, men med Vägverket är det så, jag ska läsa in- antill så att det inte blir fel, att de beräknar att det kostar 1 miljard kronor att rädda ett liv per år genom att bygga fyra mil ny motorväg. Det är ju jättebra att det sker, men ibland behöver vi sätta in det i sitt perspektiv. Jag är ganska övertygad om att om det hade funnits pengar och garantier för den som blir cancersjuk skulle fler kunna överleva. Vi har mellan 300 000 och 400 000 som i dag lever med en cancersjukdom. Då räknar jag inte dem som är botade från den utan dem som lever med den. Det kanske skulle kunna vara ännu fler om vi gav optimalt.

Min fråga till statsrådet är då: Är Ylva Johansson beredd att säga att vi så fort vi kan ska ha vårdplaner och lägga fram nationella riktlinjer för cancervården, för alla olika cancersjukdomar, som ska bli garantier för att vi får likadan vård över hela landet?

Anf. 35 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Just den typ av oacceptabla regionala skillnader som Chatrine Pålsson tar upp i sitt anförande är det som är bakgrunden till det arbete som sker både med nationella riktlinjer och med kvalitetsregister. Jag skulle vilja lägga till att visst finns det skillnader. Men därutöver finns det också en oro för skillnader. Det är inte säkert att de existerar, men bara detta att man kan känna en oro över att man inte är säker på att man inte får den bästa tillgängliga vården, eller att det skulle kunna vara annorlunda någon annanstans, är skäl för oss att agera.

Jag ska säga att jag är beredd att gå ganska långt när det gäller att skärpa och gå vidare med nationella riktlinjer för att stärka SBU:s arbete, Statens beredning för medicinsk utvärdering, och för att utveckla kvalitetsregistren. Vi behöver fler kvalitetsregister, och jag vill gärna se att de också blir helt öppna så att de blir offentliga så att man kan följa och se hur olika behandlingar och olika kliniker lyckas med sina behandlingar.

Jag tror alltså att det finns väldigt mycket mer att utveckla inom det här området. Det är ett av de instrument som jag tycker fungerar bra i dag, som vi bör använda oss av i väsentligt större utsträckning och som vi kanske också kan skärpa något framöver. Inte minst när det gäller kvalitetsregister tror jag att det finns en hel del mer att hämta. Jag är beredd att gå vidare längs den linjen.

Anf. 36 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Jag är väldigt glad för det beskedet, och likväl som att riksdagen fattade beslut 1997 om att sådana här sjukdomar ska ligga i prioriteringsgrupp 1 hoppas jag också att regeringen prioriterar. Ylva

Johansson har ju visat att hon kan handla snabbt, och jag hoppas att det blir så här också. Jag ser fram emot alla förslag som bidrar till det. Jag tycker också att kvalitetsregister är ett utmärkt instrument. Jag ser som sagt fram emot bra förslag och tackar så mycket för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2004/05:505 om indragen a-kassa vid uteblivet deltagande i LO-demonstration

Anf. 37 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Carl B Hamilton har ställt tre frågor till mig, bland annat om vilka initiativ jag har tagit för att klargöra omständigheterna kring samt förhindra en upprepning av händelsen med hot om indragen a-kassa vid uteblivet deltagande i LO-demonstrationen som inträffade i Nyköpingsfallet.

Jag anser det mycket bekymmersamt och tar problemet på största allvar när det framkommer brister i hur regelverket kring arbetslöshetsförsäkringen tolkas. Jag kan dock inte kommentera eller tolka det enskilda fallet eftersom det är myndigheterna som utifrån regelverket ska göra detta. Om felaktigheter uppstår i handläggningen ska detta granskas och åtgärdas utifrån de regler som gäller. Jag har inhämtat att Ams har vidtagit åtgärder.

Regeringen har också vidtagit ett flertal åtgärder för att komma till rätta med de mer generella bristerna i hur arbetslöshetsförsäkringen tillämpas. Tillskapandet av myndigheten Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen var en åtgärd för att säkerställa och kvalitetssäkra tillämpningen av regelverket. Denna funktion låg tidigare på Ams. Inspektionen har som myndighet fristående från Ams bland annat till uppgift att ha tillsyn över rutiner för och handläggning av ärenden hos Arbetsmarknadsverket som påverkar arbetslöshetsförsäkringen.

Regeringen har också i mars gett Ams uppdraget att utveckla och kvalitetssäkra metoder i kontrollen av arbetslöshetsförsäkringen så att en enhetlig och rättssäker tillämpning av regelverket uppnås. I uppdraget ingår att Ams ska förbättra och förtydliga rutinerna samt utveckla metodstöd för arbetsförmedlingarnas arbete med hur och när en underrättelse till arbetslöshetskassorna ska lämnas.

Jag vill avslutningsvis framhålla att jag tycker frågeställarens påstående om att myndigheten är totalt politiskt ideologiserad och till och med hotar medborgare utifrån detta perspektiv är en stor förolämpning mot en hel yrkeskår av offentliganställda.

Anf. 38 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Tack för svaret. I den centrala frågan i den här interpellationen är Hans Karlssons svar både fejt och falskt. Jag har här det brev som är utgångspunkten, där två personer, den ena från arbetsförmedlingen och den andra från Byggnads avdelning 41 i Nyköping, skriver: "Vi förutsätter att du deltar". Och de som är mottagare av detta brev är arbetslösa byggnadsarbetare i Nyköpingsregionen. Man skriver:

”Uteblir du från denna träff förutsätter jag att du har full sysselsättning och inte längre vill vara aktuell sökande på Arbetsförmedlingen och därmed tas bort som sökande och din ersättning från A-kassa upphör.”

Det är ord och inga visor.

Att jag säger att svaret är fejt är därför att Hans Karlsson inte har civilturage att ta avstånd från Byggnads agerande. Även Byggnads var med och skrev under brevet med hotet om indragen a-kassa.

Jag är inte direkt överraskad. Byggnads är en av de allra största bidragsgivarna till regeringspartiets, Socialdemokraternas, valrörelser. När Byggnads hotar enskilda arbetslösa med indragen a-kassa om de inte deltar i en av Byggnads organiserad politisk demonstration, då saknar Hans Karlsson civilturage att ta avstånd från detta.

Statsrådet Hans Karlsson biter inte den hand som föder honom och hans parti. Solidariteten med partipenningen är starkare än hans civilturage och omtanke om enskilda arbetslösas rätt till politisk integritet, att inte tvingas visa upp sin politiska åsikt på gator och torg.

Falskt är svaret från Hans Karlsson därför att han söker göra det bekvämt för sig genom att påstå att han ”inte kan kommentera det enskilda fallet”.

Men detta är ingen trovärdig princip när det gäller Hans Karlsson. Han har, när det passar honom och Byggnads, gjort precis motsatsen. Nyligen gällde det konflikten med 15 fattiga letter i Vaxholm som Byggnads skulle köra ut ur landet. *Go home, go home*, hördes det i Vaxholm.

Då fanns det ingen gräns för hur långt eller hur kategoriskt statsrådet Hans Karlsson ställde upp för att kommentera ”det enskilda fallet” i radio, tv och tidningar. Som statsråd passade det honom då, men inte nu, utmärkt att döma offentligt i ett enskilt fall, till på köpet mot den ena parten i en konflikt som är föremål för avgörande i svensk allmän domstol.

Hans Karlsson tvekade inte då att i ”det enskilda fallet” ställa sig på sin bidragsgivares, eller på regeringens bidragsgivares eller på det socialdemokratiska partiets bidragsgivares sida och döma de 15 letterna som Byggnads vill sparka ut ur landet.

Jag tycker att det är svagt, och jag upprepar det, att inte kunna ta avstånd från detta nakna hot. Arbetarrörelsens syn på demokratin förefaller mig i sanning vara mycket selektiv.

Jag ska nu ge Hans Karlsson en ny chans. Tar du avstånd från Byggnads och arbetsförmedlingens hot om indragen a-kassa, eller gör du det inte? Fördömer du hotet om repressalier eller inte? Och beträffande Byggnads agerande kan Hans Karlsson inte på minsta vis hävda att något slags regelverk från myndigheten skulle hindra honom från att tala om vad han tycker om detta hot mot enskilda arbetslösa människor.

Alltså, Hans Karlsson: Tar du avstånd eller inte från Byggnads krav på att arbetslösa skulle tvingas visa upp sin politiska åsikt i en demonstration för att kunna få ut a-kassa?

Anf. 39 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Den interpellation som vi debatterar i dag är en folkparti-rapport där Carl B Hamilton har hängt på några frågor på slutet. Så kan man naturligtvis göra. Rapporten innehåller starka anklagelser mot statsministern liksom synpunkter på att LO-medlemmar tvingas stödja och fi-

nansiera ett parti som de inte röstar på. Jag tänker inte svara på den typen av grova anklagelser i Sveriges riksdag.

De övriga och synnerligen föraktfulla texter som interpellationen innehåller tyder i varje fall inte på att Carl B Hamilton vill ha en seriös interpellationsdebatt här i dag.

Som alla vakna tidningsläsare och tv-tittare, utom tydligen Carl B Hamilton, tog jag omedelbart tydligt och kraftigt avstånd från arbetsförmedlingens agerande och från Byggnads agerande, och jag meddelade omvärlden att om jag hade vetat att detta brev hade gått ut, hade jag inte deltagit i demonstrationen. Tydligare kan det inte sägas. Men det var tydligen viktigt för Carl B Hamilton att få utgjuta anklagelserna en gång till här i Sveriges riksdag. Nu har du mitt svar.

Jag tog därefter direkt kontakt med Ams och förvissade mig om att myndigheten agerar. Sedan har jag informerat mig om att Ams har vidtagit en serie åtgärder som klargör rutiner och regler när det gäller a-kassa.

Länsarbetsnämnden i Sörmland har vidtagit en rad åtgärder för att förtydliga förmedlingens roll och ansvar. Och Ams har också tagit upp frågan med samtliga länsarbetsdirektörer med uppmaning om att vid behov se över rutinerna.

Det här ärendet är föremål för JO:s granskning, och jag vet att Ams har för avsikt att sprida JO:s yttrande i hela organisationen när det kommer. Detta kommer att bli allmänt och offentligt, Carl B Hamilton. Det går att ta del av.

Sedan till kritiken mot Ams, eller utgjutelserna över Ams. Ams gör ett bra jobb till stöd för alla som är arbetslösa. Ams får också en del kritik. I en stor verksamhet som Ams finns det delar som har och som ska förbättras. Men med det föraktfulla känsloutbrott som Carl B Hamilton uttrycker i sin interpellation tror jag inte att vi kan mötas i en meningsfull debatt. Det kanske inte heller är syftet, Carl B Hamilton. Jag tror inte det.

Ni säger att ni vill lägga ned Ams. Men det vill inte de andra partierna som ni är i allians med. Hur kommer det att bli? Vad är det som gäller? Det frågar vi oss. Det enda som ni enades om häromdagen när det gäller arbetsmarknadsfrågor var inte imponerande. Det handlade om subventionerade jobb, vilket i och för sig är bra. Men varför lägger ni fram ett förslag om att skatterabattera 35 % i stället för upp till 85 % som vi skatterabatterar? Jag trodde att Carl B Hamilton som ekonom tar del av de forskningsresultat som finns när det gäller subventionerade jobb. Där sägs det att det är riktade sådana som är de mest effektiva. Ni lägger fram ett förslag som har en mindre omfattning och ett sämre innehåll. Men det var det som ni lyckades enas om.

Men hur blir det med den övriga politiken för arbete? Hur blir det med ersättningsnivåerna? Gäller 65 %? Hur blir det med karensdagarna? Hur blir det med den bortre parentesen? Hur blir det med turordningen? Hur blir det med strejkrätten? Vi är många som undrar, Carl B Hamilton. Vad är det som kommer att gälla om ni ska regera?

Anf. 40 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Har man ett dåligt *case*, då flyr man till andra ämnen, och det är det som Hans Karlsson nu gör. Det som han har i huvudfrågan är svagt, och då flyr han till andra frågor.

Jag kan ställa en motfråga. Hur ska ni kunna regera fortsättningsvis tillsammans med ett parti som vill avskaffa rätten och ha ett rättsfritt samhälle och ett arbetsfritt samhälle där man har medborgarlön även om man inte arbetar? Hur ska ni klara det? Så kan vi hålla på, Hans Karlsson.

Det var utmärkt att Hans Karlsson tog avstånd igen och gjorde det här. Jag hörde det första gången, och därför blev jag förbluffad över att Hans Karlsson inte upprepade sitt ställningstagande i svaret på min interpellation. Därför tycker jag att det var väldigt bra att Hans Karlsson tog avstånd från detta tydligt. Men det var alltså två parter som skrev under brevet. Den ena var arbetsförmedlingen, och den andra var Byggnads. Tycker Hans Karlsson att Byggnads har agerat på ett korrekt sätt, på ett sätt som är förenligt med spelreglerna och så att säga normerna i ett samhälle med parlamentarisk demokrati? Ska man använda påtryckningsmedel av den här karaktären för att få människor att delta i en politisk demonstration?

Den frågan har Hans Karlsson inte tagit ställning till. Jag vill att Hans Karlsson gör det, för det här är en fråga som handlar om att hålla rent inom arbetarrörelsen så att man så att säga sköter metoderna för att människor ska delta på ett normalt sätt. Det ska inte finnas inslag av tvång, muta eller något sådant om människor ska delta i politiska manifestationer. Jag hoppas att vi är överens på den punkten och att Hans Karlsson tar avstånd från Byggnads och deras aktioner.

När Hans Karlsson ändå är i farten kunde han också, tycker jag, ta avstånd från ropen mot letterna i Vaxholm, alltså: *Go home! Go home!* Tycker Hans Karlsson att det var korrekt?

Vi kommer att fortsätta att diskutera Vaxholmskonflikten, men det är inte den som är föremål för min interpellation här i dag. Jag vill dock understryka att Hans Karlsson är väldigt principiös och falsk när han säger att han inte kan ta ställning i detta enskilda fall.

I det andra fallet, som ju varit så uppmärksammat, har Hans Karlsson mycket tydligt i Dagens Nyheter, i Dagens eko och även i en tv-debatt tagit ställning för den ena parten i en konflikt som är uppe till bedömning i allmän domstol och nu också i EG-domstolen. Jag tycker inte att det är korrekt av ett statsråd att göra på det sättet. Man kan göra det i viss utsträckning, men Hans Karlsson har gått över gränsen. Vi får se vad konstitutionsutskottet säger om detta.

Att efter de raljanta uttalanden som Hans Karlsson har gjort om det lettiska företaget sedan här i kammaren säga att han inte kan ta ställning i detta enskilda fall är inte trovärdigt.

Anf. 41 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Carl B Hamilton hör det han vill höra. Jag säger att Byggnads gjorde fel. Svenska Byggnadsarbetareförbundet agerade fel tillsammans med arbetsförmedlingen. Det sade jag förra gången, och jag säger det nu igen. Vill du att jag ska säga det en gång till i nästa replik kan jag göra det – om det nu gläder dig.

Vad är det som är falskt? Jag har på det mest tydliga sätt man kan uttrycka sig sagt att jag anser att man begick ett grovt fel. Mera tydligt kan det inte sägas. Detta är föremål för JO-granskning. Vad arbetsför-

medlingen har gjort och inte gjort för att det kan begås ett sådant fel får faktiskt JO granska. Det, Carl B Hamilton, är inte statsrådets uppgift.

Men, ser du, jag tänker återkomma till er politik. Ni säger att ni ska regera ihop. Fyra partier ska regera ihop. Ni är en allians. Men på de områden som debatteras mest just nu – ta gärna Vaxholm och gärna Nyköping, ja, ta allting som handlar om arbetsmarknadsfrågorna – är frågan: Vad är det för politik som kommer att gälla? Där har ni inget svar. Fyra miljoner löntagare undrar vad den så kallade alliansen vill.

Ni kan kritisera och attackera oss för den politik som vi för – det är okej – men säg vad ni vill göra i stället! Säg inte fyra olika saker, för det kommer det i varje fall inte att bli. Ni är en allians, säger ni. Ni blir störda varje gång jag påminner er om er politik, eller snarare om alliansens brist på politik. Ni tycker att det är jobbigt varje gång jag tar upp ersättningsnivåerna och när jag tar upp att alliansen inom sig vill försämra anställningstryggheten och konflikträtten.

Jag kommer att fortsätta att påminna om detta vid varje tillfälle vi tar en debatt. Politik handlar ju om vad som är skiljelinjerna, om vad ni tycker och vad vi tycker. Jag är bekymrad å löntagarnas vägnar.

Uppenbarligen har ni svårt att komma sams i de här frågorna. Därför blir mina frågor: Kommer Folkpartiet att agera lydparti till Moderaterna, som vill sänka ersättningsnivåerna i a-kassan och i sjukförsäkringen i praktiken till under 65 %? Hur blir det med anställningstryggheten, Folkpartiet? Detta rör arbetsmarknaden. Detta rör arbetslösa, och detta rör sådana som blir arbetslösa. Det finns ingen anledning att diskutera bara a-kassaregler i Nyköping.

Och vad kommer att hända med turordningsreglerna? Ni har föreslagit att de ska avskaffas. Är det detta som kommer att gälla? Eller är det kanske Kristdemokraternas politik om att utöka undantagen i turordningen som kommer att gälla för hela arbetsmarknaden eller Kristdemokraternas förslag om att inskränka konflikträtten och om att förbjuda sympatiåtgärder vid fackliga strejker? Hur blir det? Vad är det som kommer att gälla?

Jag tycker att löntagarna någon gång har rätt att få besked på de här punkterna. Jag har flera gånger ställt dessa frågor, men jag får inget svar. Kanske kan Carl B Hamilton ge mig ett svar i dag. Om inte kan jag försäkra Carl B Hamilton och övriga i alliansen om att jag kommer att fortsätta att ställa de här frågorna tills jag får ett svar.

Anf. 42 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag är helt övertygad om att Hans Karlsson och hans kolleger kommer att fortsätta att ställa dessa frågor ända in i valrörelsens slut. Vi ska också diskutera dem ända in i valrörelsens slut. Jag ser fram emot det. Men i dag är det en annan fråga som jag som företrädare för riksdagens kontrollmakt har väckt här, nämligen frågan om hur man ser på brevet i fråga och på arbetsförmedlingens och Byggnads agerande.

Jag tycker att Hans Karlsson har varit mycket tydligare i dag än han varit vid tidigare tillfällen. Det välkomnar jag. Jag tycker alltså att det ursprungliga svaret inte var bra. Talet om att inte kunna ta ställning i ett enskilt fall var falskt. Det har ju Hans Karlsson sedan gjort här i det fall som det här gäller, precis som han har tagit ställning i Vaxholmsfallet.

Vi kan diskutera ersättningsnivåerna och turordningsreglerna. Förslaget om turordningsregler från Folkpartiet är just ett förslag, och det kommer att behandlas av vår partistyrelse i slutet av denna månad.

Jag tror – om vi nu ska tala om det som är den centrala frågan fram till valet, nämligen jobben i Sverige – att det stora problemet inte är ersättningsnivåerna och inte vad vi i denna riksdag beslutar om. Det största problemet är i stället att det finns så få nya riktiga jobb som de människor som förhoppningsvis ska lämna de här ersättningsnivåerna så snabbt som möjligt har att gå till. Det handlar om att vi får en dynamisk arbetsmarknad där det finns en efterfrågan på människor med olika kompetenser. Det gäller då dem som har låg utbildning och dem som har hög utbildning liksom dem som finns i Norrland, i Skåne och i Mellansverige. Det som är det stora problemet på svensk arbetsmarknad är inte de statliga subventionssystemen, försörjningssystemen och bidragssystemen utan att vi har en stagnerande arbetsmarknad. Vi kan aldrig bli ett rikt land och få en bra välfärd om det inte blir en annan ordning.

Anf. 43 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Slutligen: Carl B Hamilton klagar på det skriftliga interpellationssvar som jag har avlämnat. Men vore jag i Carl B Hamiltons kläder skulle jag inte aktualisera det skriftliga underlag som är inlämnat till riksdagen. Det som Carl B Hamilton har lämnat in till riksdagen inför denna interpellationsdebatt är inget som man kan vara stolt över.

Frågan är just, Carl B Hamilton, detta med jobben i framtiden. Ja, vi har en politik. Den tål att granskas. Den tål att kritiseras. Det får man också göra. Det är till och med bra.

Men vad som är er politik och vad som kommer att bli på riktigt den dagen ni säger att ni ska ta över vet vi fortfarande inte. Men okej, vi ses i talarstolarna och i valrörelsen. Frågorna kommer; det lovar jag. Sedan får vi se om det kommer några svar.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2004/05:520 om människor som faller utanför trygghetssystemen

Anf. 44 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Margareta Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att göra klart att myndigheterna måste samarbeta på ett bättre sätt med människan i centrum. Margareta Andersson har också frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att göra regelverket tydligt så att den som är sjukskriven även ska kunna få stöd för att vidareutbilda sig för att till exempel byta jobb om det krävs för att komma in på arbetsmarknaden igen.

Jag vill framhålla att regeringen redan vidtagit ett flertal åtgärder för att förbättra rehabiliteringen av sjukskrivna och för att undvika att människor faller mellan stolarna. Det är av yttersta vikt att människor får hjälp av den myndighet som är bäst på att hantera det aktuella problemet.

Däremot kan det finnas behov av att myndigheter samarbetar kring personer med sammansatta problem. För detta ändamål finns det redan i dag ett samarbete mellan Försäkringskassan och Ams som har resulterat i en handlingsplan för hur sjukskrivna arbetslösa ska få hjälp av rätt myndighet. Det är viktigt att Försäkringskassan och Ams samverkar så att människor får den ersättning som de har rätt till och hjälp att återgå i arbete.

Regeringen har också genom den finansiella samordningen gjort det möjligt för Försäkringskassan, länsarbetsnämnder, kommuner och lands-ting att samverka för en mera effektiv resurshantering vid rehabilite-ringsåtgärder. Den finansiella samordningen syftar till en mer effektiv rehabilitering av personer med behov av samordnade rehabiliteringsin-satser från flera av de samverkande parterna. Flera sådana samordnings-förbund bildas just nu runtom i landet.

När det gäller Margareta Anderssons andra fråga är det redan i dag möjligt att vidareutbilda sig under en sjukskrivningsperiod. Det bygger på att Försäkringskassan har prövat om utbildning kan vara en rehabilite-ringsåtgärd för den enskilde, och den sjukskrivne kan i så fall studera i upp till ett år med rehabiliteringspenning.

Regeringen anser även att möjligheterna till att kombinera sjukskriv-ning på deltid med studier bör förbättras. Studier kan många gånger vara nödvändigt för att kunna återkomma i arbete, och därför är det viktigt att det också är möjligt att vidareutbilda sig till ett nytt yrke. Regeringen avser därför att se över bland annat kontrollmöjligheterna för att därefter ta ställning till hur en kombination av partiell sjukskrivning med studier kan möjliggöras.

Anf. 45 MARGARETA ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag tackar Hans Karlsson för svaret. Jag är nöjd med mycket i det, för många av de frågor som jag har ställt har kommit i ett betydligt bättre läge än vad som varit förut. Men det finns en grupp män-niskor som är arbetsföra men inte anställningsbara, och de faller i dag mellan stolarna. Visserligen finns det möjligheter, som ministern säger i sitt svar, till samverkan mellan olika myndigheter, men det finns ingen myndighet som har det yttersta ansvaret. Ja, möjligen det att man lägger över det på kommunen och socialtjänsten. Men de människor som jag talar om är för friska för att få sjukpenning, och de har inte riktigt möj-lighet att komma ut på arbetsmarknaden i alla fall. De är inte anställ-ningsbara.

Där skulle jag önska att regeringen vore ännu tydligare och gav en myndighet uppdraget att verkligen ta hand om de här människorna, så att man inte kan slinka ifrån genom att säga: ”Nej, det är inte vårt bord.” Det är inte den andra myndighetens bord heller.

Jag hade en upplevelse för några år sedan. Anna Hedborg plus någon från arbetsförmedlingen pratade om att det finns ett dike och att rege-ringen fyller igen det diket en bit men inte ända upp, utan människor kan fortfarande halka ned i diket. Man är varken arbetsför eller anställnings-bar, inte riktigt. Man är för frisk fortfarande men behöver ha lite mera för att bli anställningsbar.

Sedan finns en annan sak som har blivit mer tydlig, och det handlar om att man efter ganska långa handläggningstider inom Försäkringskas-

san får ett avslag där man får veta, efter kanske fyra fem veckor, att man inte får någon sjukpenning trots att man har räknat med det. Man har fått ett sjukintyg av läkaren och har förutsatt att man kan vara sjukskriven. Det anser jag också vara ett problem som behöver lösas. Att man inte ska ha ersättning när man inte har rätt till sjukskrivning är helt klart och tydligt. Däremot behöver man få en tydligare markering att man inte förrän man har fått ett beslut från Försäkringskassan om det blir utan ersättning. Annars ställer vi folk på bar backe. Det är alltså en retroaktiv åtgärd som jag anser vara ganska olycklig och som många gånger drabbar människor ganska hårt, speciellt som det tyvärr är ganska långa handläggningstider inom Försäkringskassan.

Jag skulle vilja ha lite tydligare svar av arbetslivsministern.

Anf. 46 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Det är bra att Margareta Andersson tycker att en del är bra. Det är kul om man kan mötas. Men jag blev lite betryckt av Margareta Anderssons formuleringar i interpellationen om att myndigheterna skyfflar människor mellan varandra. Känner Margareta Andersson handläggare på Försäkringskassan och arbetsförmedlingen som "skyfflar" människor? Det finns skäl att få något slags proportioner i den här frågan. Jag ska återkomma till problemet, för det finns ett problem som jag gärna diskuterar och där jag redovisar hur vi tänker.

Det är få människor som hamnar utanför systemen i dag. Det är en liten del av alla sjukpenningsansökningar som avslås. Av de avslagna gäller inte alla arbetslösa, utan många kan återgå till sitt arbete. Av dem som bedöms som friska men som är arbetslösa är det en stor del som blir inskriven hos arbetsförmedlingen, och det löper på som det ska. Det är det normala.

Det är en liten grupp arbetslösa som nekas sjukpenning och som också blir föremål för något slags process som skulle kunna liknas vid att man faller mellan stolarna. Försäkringskassan och arbetsförmedlingen har avtalat om hur man ska arbeta med dessa. Låt mig säga något om det.

Det här problemet delar sig, tycker jag, i två saker. Det ena har myndigheterna en bra lösning på, och det gäller de fall där människor har fått vänta orimligt länge på sin första prövning av rätten till sjukpenning. Det har ibland gått många veckor innan man ens får ett besked. Är beskedet positivt, att man får ersättning, är det inget problem eller ett mindre problem. Får man däremot ett nekande besked efter lång tid är det ett jättestort problem för människor.

Den ordning som Försäkringskassan nu har infört, efter uppmaningar från regeringen, är att det är det oklarheter i underlaget för bedömning ska det talas om för den enskilde inom tre dagar. Är det korrekt underlag men Försäkringskassan överväger att inte godta detta för utbetalning ska det preliminärt talas om inom tre dagar, och inom 14 dagar ska det slutliga beslutet komma. Detta implementeras nu i Försäkringskassan runtom i landet. När den ordningen kommer i funktion är den en bra lösning på det problem som har funnits därvidlag.

Det andra som Margareta Andersson har interPELLERAT om och aktualiserat handlar om en situation där någon som har varit sjukskriven en längre tid inte får behålla sjukpenningen och blir hänvisad, som man ska, till arbetsförmedlingen. I de fall som jag har tittat på är det ofta så att den

sjukskrivne inte är tillfreds med Försäkringskassans beslut. Man kommer med sitt läkarintyg till arbetsförmedlingen och säger att man egentligen är sjuk. Så får man beskedet – det har hänt – att gå tillbaka till Försäkringskassan. Då hamnar man mellan stolarna. De situationerna får inte uppkomma. Dem måste myndigheterna klara ut mellan sig. Arbetsförmedlingen ska ta hand om den här personen, skriva in den i arbetsförmedlingen och erbjuda lämpliga åtgärder. Det är arbetsförmedlingens skyldighet. Därvid är det klarlagt. Men det har inte fungerat i verkligheten överallt.

Anf. 47 MARGARETA ANDERSSON (c):

Fru talman! De här människorna är inte så förfärligt många, men de kräver stora resurser. Jag kan hålla med om att ”skyffla” är ett ganska hårt ord, men de här människorna upplever sig ibland som skyfflade. Det finns de som går runt mellan Försäkringskassan, arbetsförmedlingen och socialtjänsten. Man har inom Frisam-, Socsam- och Finsamförsöken, som har pågått på många ställen i landet under ganska många år, hittat system där man tar tag i de här människorna. Många gånger är det så att de kanske inte är hundraprocentigt motiverade att arbeta. De känner efter och tycker att de inte mår bra. De har alltså svårt att hitta en plats på arbetsmarknaden. De behöver extra resurser. Jag har inte upplevt att det har varit så där väldigt tydligt innan, utan detta har kunnat pågå. Men när man sätter sig ned och tillsammans tittar på den enskilde individens problem har man alltså kunnat hitta möjligheter inom något område.

Det är där som jag upplever att det borde finnas ett ännu större tryck och en ännu större tydlighet. Man kan inte lämna människor. De måste i så fall nästan skriftligen begära att få komma ur systemet.

I dag kan man gå runt och försöka att hitta olika lösningar, eftersom man inte får någon lösning på sitt grundproblem. Man känner sig sjuk och man fungerar inte bra på arbetsmarknaden, och många får inte det stöd som de behöver. Det kan röra sig om väldigt många olika sorters stöd.

En lösning skulle kunna vara att genomföra Frisamprojektet i hela landet. Dessa människor har ju resurser att bidra med på arbetsmarknaden. De kan delta i sin egen försörjning på ett bättre sätt än vad många av dem gör i dag.

Jag hoppas att vi kan hitta en lösning som fungerar. De svar som jag har fått av Hans Karlsson här i dag innebär många steg i rätt riktning, och det är jag väldigt glad för.

Anf. 48 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Det finns kanske inte mycket att tillägga i debatten. Alla ser ju det som händer i verkligheten. Det som har hänt är att Försäkringskassan har intensifierat prövningen av rätten till sjukpenning. Det är bra, rätt och riktigt. Det ska man göra. Inte minst jag har sett till att det har blivit så.

Det har visat sig att det finns ofullkomligheter i systemen, i varje fall i handläggningen. Jag tror inte att det är fel på regelverket och ansvarsfördelningen – jag har tittat väldigt noga på det – utan det finns brister i den praktiska handläggningen. Men detta ska fungera.

Jag har begärt att Försäkringskassan och Ams tillsammans redovisar för mig hur man operativt och praktiskt ska hantera detta i respektive myndighet på ett samordnat, likartat sätt. Detta ska man sedan meddela i respektive organisation och sedan redovisa för mig hur det ska gå till i verkligheten. Den som har nekats sjukpenning och kommer till arbetsförmedlingen ska bli omhändertagen där.

Jag kommer att redovisa detta under den närmaste tiden när jag har fått dessa svar från myndigheterna.

Anf. 49 MARGARETA ANDERSSON (c):

Fru talman! För min del har den här diskussionen varit klarläggande. Jag uppskattar att så mycket har gjorts på det här området. De här frågorna har man inte kunnat lösa på ett tillfredsställande sätt.

Nu gäller det att se till att det också fungerar i verkligheten. Jag har bara en stor förhoppning om att så kommer att ske. Annars återkommer jag med fler interpellationer i dessa frågor.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.54 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

9 § Svar på interpellation 2004/05:553 om övergång från arbetsliv till pension

Anf. 50 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Chatrine Pålsson har med anledning av uppdraget till Utredningen om rätt till tjänstledighet för att gå ned i arbetstid frågat mig om jag

- avser att ta del av någon delrapport innan december 2005
- har någon anledning att ifrågasätta om utredaren kommer att vara klar i tid och
- i det fall utredaren kommer fram till en successiv avtrappning för 61-åringar och äldre avser att snarast lägga fram ett sådant förslag till riksdagen.

Låt mig inleda med att säga att jag delar Chatrine Pålssons syn att det är väsentligt att äldre personers erfarenhet och yrkeskunnande tas till vara på arbetsmarknaden.

När det gäller Utredningen om rätt till tjänstledighet för att gå ned i arbetstid ska utredningen redovisa sitt uppdrag den 1 december i år. Någon delrapport är inte planerad. Jag har inte fått några signaler om att utredningen skulle behöva förlängd tid.

När utredningen lämnat sitt förslag vidtar den sedvanliga beredningsprocessen i Regeringskansliet. Regeringen kommer då att ta ställning till om det är lämpligt att gå vidare med de förslag utredningen lämnar.

Fru talman! Sammanfattningsvis är svaret på den första frågan nej, på den andra frågan nej och på den tredje frågan senare.

Anf. 51 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Jag vill tacka Hans Karlsson för svaret. Jag kände mig otålig och ville ställa den här interpellationen. Min partikollega Stefan Attefall ställde en interpellation för några månader sedan om samma fråga. Det blev då lite frestande att ta nya grepp om en av de viktigaste frågorna vi har för att vi snabbt ska kunna arbeta med den, inte för att det snart är aktuellt för mig själv och möjligtvis för Hans Karlsson att trappa ned utan för att det finns många människor, inte minst inom vårdbranschen där jag själv jobbat, som känner att de inte alltid orkar. För dem skulle det vara perfekt om de kunde få rätt att gå ned i arbetstid och få vara lediga någon vecka. De skulle kunna användas som en resurs för nya personer som kommer in som undersköterskor och sjuksköterskor samtidigt som de skulle ges möjlighet att börja trappa ned. De skulle kunna gå bredvid och dela med sig av sina kunskaper och så att säga lämna över sitt livsverk till dem som är nya. Det finns många finesser med att anpassa arbetstygden efter den enskildes behov.

Vad jag vet ligger medelpensionsåldern i dag någonstans mellan 58 och 59 år. Vi har i alla beräkningar sett att vad Sverige mest skulle behöva i dag är fler arbetade timmar. Vi har säkert drygt en miljon människor som är över 61 år, skulle jag kunna tänka mig. Skulle de orka med att arbeta 20 eller 30 timmar i veckan under några år är det ju en oerhörd vinst för hela samhället.

För mig är det en människovärdesfråga att respektera den enskildes önskemål, men jag tror också att det handlar om att vi alla måste hitta idéer så att det blir fler arbetade timmar. Det tycker jag skulle kännas så bra.

Jag skulle vilja fråga Hans Karlsson om han inte delar åsikten med mig att om de en och en halv miljoner människor som är över 65 år finge jobba lite mindre, skulle de kunna arbeta fler timmar under sommarhalvåret. Då tänker jag inte minst på polisen, vården och äldreomsorgen som behöver människor som kommer in och arbetar. Det är ju bra mycket enklare om de som har arbetat några timmar eller halvtid varje vecka går in och kanske drar ett större lass på sommaren.

Jag vill fråga Hans Karlsson om han delar åsikten att de äldre är en resurs, även om de inte kan jobba heltid.

Anf. 52 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Det är sällan man kan formulera ett kort svar på en interpellation, men jag gjorde ett sådant försök. Egentligen finns det inte så mycket mer att tillägga. Men det är rätt trevligt att debattera sådana här lite mindre kontroversiella frågor.

Jag vet inte om Chatrine Pålsson noterade att när jag för några år sedan ledde Arbetstidsutredningen var vi till och från inne på frågan om vi skulle ha med ett förslag om rätten att gå ned i arbetstid eller inte. Vi avstod från att lägga fram ett sådant förslag. Jag har deltagit ivrigt och livligt i både diskussioner och tankegångar omkring detta.

Det är väl ingen tvekan om att vi kan vara överens om att det är värdefullt om det möjliggörs för äldre att vara kvar längre i arbetslivet genom att kunna trappa ned. En stötesten är att det av ekonomiska skäl inte blir möjligt för många och kanske sådana som väldigt väl skulle behöva det, men det är en annan fråga.

Nu har vi gett en utredare uppdraget att komma med ett förslag om hur en sådan här lagstiftning skulle kunna se ut. Jag vill inte binda mig mer och ta ställning, därför att när man håller på med arbetsrättslagstiftning, som ju det här är, finns det en mängd sidofrågor om gränsdragningar åt det ena och det andra hållet. Jag tror att Chatrine Pålsson har tagit del av direktiven och där sett att det finns 8–10 sådana knäckfrågor som måste få sitt svar.

När vi fått väga samman allt detta och mer satt oss in i hur en sådan rättighet kan implementeras i övriga befintliga arbetsmarknadsregler och förutsättningarna i olika branscher ska vi återkomma i frågan. Det är en viktig fråga och en angelägen diskussion att föra. Jag antar att vi får anledning att ses fler gånger i den här frågan.

Anf. 53 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Jag känner att Hans Karlsson instämmer i mycket av det jag säger.

Jag har sett människor som har velat gå ned i arbetstid, men det har inte gått av olika skäl. De har då blivit förtidspensionerade eller fått sjukbidrag. Jag måste säga att jag tycker att det är ett mycket sämre alternativ ur alla perspektiv. Det finns också väldigt många människor som då hamnar i fysisk kaos. Man klarar inte riktigt att lämna det kanske stressiga arbetslivet direkt utan skulle ha behövt en avtrappning.

Jag tror också att det är viktigt att det här sker så snabbt som möjligt. Min nästa fråga är då: När tror Hans Karlsson att det tidigast skulle kunna komma en proposition? En del förslag kan tendera att bli liggande i en byrålåda någonstans. Jag tycker att det vore fruktansvärt synd om man nu är inne på den här linjen. Jag vet inte om Hans Karlsson ångrar att ni inte lade fram det här förslaget i Arbetstidsutredningen. Jag tror att det hade gett väldigt mycket möjligheter och att det hade underlättat för många människor att kunna leva ett bättre liv över huvud taget. När tror Hans Karlsson att en sådan eventuell proposition tidigast kan läggas på riksdagens bord?

Anf. 54 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Jag förstår att Chatrine Pålsson tycker att det är angeläget att få ett sådant svar av mig. Nu har jag varit med så länge att jag inte kommer att ge det svaret eftersom jag då så småningom kommer att hamna i konstitutionsutskottet. Det är min erfarenhet. Det tänker jag inte göra.

Jag har sagt så mycket som jag över huvud taget kan göra nu. Jag har ett positivt och konstruktivt anslag på frågan. För min del får Chatrine Pålsson nöja sig med de beskedet så här långt.

Anf. 55 CHATRINE PÅLSSON (kd):

Fru talman! Då får jag ta skeden i vacker hand och göra det. Men jag lovar att vi kristdemokrater kommer att göra allt för att hjälpa till så att vi får en lagstadgad rättighet att jobba kortare tid även efter 61 års ålder. Jag har god anledning att tro att man kan jobba ännu längre om man kan få minska antalet arbetade timmar under en vecka redan vid 61 års ålder.

Jag ser fram emot nya besked. Jag kommer att lyssna så fort Hans Karlsson är i farten.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2004/05:521 om användandet av biståndsmedel

Anf. 56 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Fru talman! Birgitta Ohlsson har frågat mig om etablerandet av en Gotlandsenhet överensstämmer med regeringens politik för fattigdomsbekämpning och är förenligt med att genomföra ett bra bistånd.

Låt mig först tydliggöra att det finns tre olika finansieringsformer för samarbete mellan Sverige och andra länder:

1. Grannlandssamarbete som finansieras med berörda myndigheters och institutioners egna medel eller genom särskilda medel som regeringen beslutat om.
2. Utvecklingssamarbete som finansieras av biståndsanslaget och som klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC. Detta utvecklingssamarbete avser de fattiga utvecklingsländerna och ingår som en del av regeringens enprocentsmål.
3. Utvecklingssamarbete som finansieras av biståndsanslaget men som inte klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC. Detta utvecklingssamarbete avser Ryssland, Ukraina och Vitryssland och ingår inte som en del av regeringens enprocentsmål.

De 22 miljoner kronor som i budgetpropositionen 2005 särskilt avsatts för ett fördjupat samarbete i Östersjöregionen med inriktning främst på EU:s nya medlemmar i Östersjöområdet kommer från denna tredje form av finansiering, det vill säga posten för samarbete med icke utlandsklassificerade länder i vårt närområde. Det är med andra ord felaktigt att säga att medlen tagits från ”pengar som reserverats för att bekämpa fattigdom och ofrihet i utvecklingsländer”. Formerna för samarbetet har även i ett finansieringsperspektiv en mer jämbördig karaktär och benämns grannlandssamarbete.

Regeringen bedömer att Gotlands geografiska läge och historia gör ön väl lämpad som placering för en sådan Östersjöenhet.

Regeringen har beslutat att ge Sida i uppdrag att förlägga motsvarande 30 befintliga tjänster till Gotland. Med början 2006 ska ytterligare tre verksamheter börja utvecklas i Visby: ett vänortscentrum, Sidastipendieverksamhet inom Internationella programkontoret samt ett institut för lärande om hållbar utveckling. Dessa verksamheter ska, när de är fullt utbyggda 2008, ha ca 30 tjänster.

Internationella programkontoret (IPK) bedriver för Sidas räkning bland annat ett utbytesprogram för såväl lärare som studenter mellan Sverige och samarbetsländer. IPK bedriver också ett särskilt program för mindre forskningsuppdrag, vilket möjliggör för yngre forskare att utveckla internationella kontakter och fördjupa sitt kunskapsfält. All Sida-finansierad stipendieverksamhet kan komma att föras över till IPK efter den översyn av IPK som beräknas vara klar senare i höst.

I utredningen *Att lära för hållbar utveckling* (SOU 2004:104) föreslås att regeringen erbjuder Unesco att etablera ett institut för lärande om hållbar utveckling i Sverige. Detta institut avses fungera som nod i ett internationellt nätverk och således utgöra en internationell mötesplats.

Sidas verksamhet på Gotland kommer att utgöra en del av ett med internationella mått mätt mycket omfattande bistånd som kännetecknas av högt ställda mål och goda resultat. Det svenska engagemanget i utvecklingsfrågor har möjliggjorts genom att vi under lång tid byggt upp erfarenhet och institutionellt kunnande på området samtidigt som biståndet åtnjuter ett starkt folkligt stöd.

Den organisatoriska basen i Sverige är liten i förhållande till biståndsanslagets storlek. Men det måste finnas en hemmaorganisation. Biståndet förutsätter administration. Formerna för denna administration, liksom för annan statlig verksamhet, anpassas över tiden till nya organisatoriska förutsättningar. Upprättandet på Gotland av verksamheter på biståndsrådet är ett exempel på detta.

Regeringen ser självklara fördelar med den nya verksamheten på Gotland. Kopplingen till den nya enheten för grannlandssamarbete och till det föreslagna Östersjöcentrum innebär att vi etablerar en kritisk massa inom *twinning*-utbytes-området i Visby. Därtill kommer fördelarna med tillgång till ett universitet, en kommun och länsstyrelse med ett helhjärtat stöd för det internationella samarbetet.

Organisatoriska förändringar i vår hemmaorganisation och de delar av biståndsanslaget som används för sådana ändamål, hemma eller utomlands, kan inte ställas i kontrast till verksamheten på fältet. I själva verket är en effektiv administration, oavsett var den är förlagd, en förutsättning för goda insatser i samarbetsländerna. Vi har därför valt att öka förvaltningsresurserna i fält. Jag är övertygad om att enheterna på Gotland på ett positivt sätt kommer att bidra till ett effektivt genomförande av den svenska utvecklingspolitikens mål.

Anf. 57 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Jag vill inleda med att tacka biståndsminister Carin Jämtin för hennes svar på min interpellation vad gäller användande av svenska biståndsmedel.

Folkpartiet liberalerna var tillsammans med Folkpartiets ungdomsförbund en pionjärkraft i svensk biståndspolitik genom att redan tidigt på 1950-talet vilja ge svenskt statligt bistånd till världens fattiga länder. Vi

håller fast vid denna tradition genom att alltid tillhöra de partier som vill avsätta allra mest finansiellt för den internationella solidariteten med demokrati i centrum. Men vi tycker samtidigt att varje biståndskrona måste användas förnuftigt och med maximalt resultat. Svenska näringsintressen, regionalpolitik eller regeringens misslyckade jobbpolitik får aldrig bli vägledande för biståndspolitik riktad mot andra länder. Därför är vi kritiska till regeringens senaste turer på området.

Upprinnelsen till interpellationen är att i mars 2005 aviserade regeringens utredare Jan Bergqvist att han ville flytta ytterligare 30 Sidatjänster till Gotland utöver den Sidaenhet med 20 tjänster som redan planerats där. Allt detta skulle ske för att kompensera ön Gotland för förlusten av förlorade försvarsjobb.

Det här har inte nämnts alls av biståndsminister Carin Jämtin i hennes svar. Varför har just Gotland valts? Varför är det ultimata Gotland? Jag tror att det ligger andra saker bakom, nämligen regionalpolitik och att kompensera försvaret.

Det är inte heller bara vi liberaler i Folkpartiet som har varit kritiska till denna Gotlandsflytt. Flytten har även kritiserats hårt av biståndsgörandet Sida. Den 18 mars skickade Sidas generaldirektör Maria Norrfalk ut ett pressmeddelande med rubriken "Fungerande svenskt bistånd slås sönder". Jag citerar ur Maria Norrfalks pressmeddelande:

"Det är anmärkningsvärt att säga att behoven på Gotland är större än hos de över en miljard människor som idag lever i extrem fattigdom. Det är inte försvarbart att ta pengar från biståndsverksamheten och använda till svensk regionalpolitik. — — Vi var kritiska redan mot detta förslag. Nu tycks man välja att köra över utredningen innan remisstiden gått ut. Det är en mycket märklig process. Agerandet visar också att man inte prioriterar biståndets mål."

I sitt remissvar till regeringen framhöll Sida att man är mycket kritisk till att splittra upp verksamheten och förlägga den till en annan ort. Möjligheterna att genomföra ett bra och effektivt bistånd försvåras kraftigt om utredningens förslag blir verklighet. Dessutom blir biståndet dyrare och mindre effektivt enligt Sida, vilket gör att de svenska skattebetalarnas surt förvärvade skattepengar inte nyttjas på bästa sätt.

Utredningens förslag om utlokalisering sammanfaller också med regeringens beslut om att återställa biståndet till 1 % av bni. Det är en ökning som ställer stora kvar på Sidas organisation. De kraven blir betydligt svårare att möta med en uppsplittring av Sidas verksamhet.

Enligt oss i Folkpartiet liberalerna är det oacceptabelt att ta regionalpolitiska hänsyn eller att näringslivsintressen från svenskt håll får styra i biståndspolitiken gentemot fattiga länder, oavsett om de ligger i syd eller i öst. En utflyttning av delar av Sidas verksamhet innebär minskad effektivitet.

Det är det jag skulle vilja att Carin Jämtin diskuterar vidare: Vad är den egentliga orsaken till den här plötsliga vändningen vad gäller östbiståndet? Du har inte nämnt någonting om varför just Gotland är det ultimata stället att förlägga den här biståndsverksamheten på. Jag undrar om du tycker att detta att kompensera förlorade försvarsjobb är förenligt med att genomföra ett bra bistånd.

Anf. 58 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Fru talman! Jag vill tacka dig, Birgitta Ohlsson, för interpellationen. Det är alltid bra att diskutera och försöka klarlägga saker.

Det är ännu inte beslutat vilka av de befintliga jobben som ska flyttas från Sida. Regeringen kommer inom kort att besluta att ge Sida i uppdrag att definiera vilka 30 tjänster det ska vara. Jag har fullt förtroende för att Sida kommer att hitta 30 tjänster som passar väl med de övriga Sidafinansierade tjänster som finns där, de 50 jobb som redan kommer att finnas på plats, i form av Östersjöcentrum, Östenheten, Internationella programkontoret och Lärande för hållbar utveckling. Tillsammans ger det här en stor kritisk massa som kommer att kunna stödja varandra i biståndsarbetet.

Vi har bra exempel på utlokaliserad biståndsverksamhet redan i dag, till exempel Räddningsverkets verksamhet i Kristinehamn och Karlstad, som fungerar alldeles utmärkt i det här sammanhanget.

Däremot skulle jag om jag var generaldirektör på Sida oroa mig mycket mer för Moderaternas budgetförslag, där man vill dra ned på biståndet nästa år med 3,9 miljarder. Jag undrar i mitt stilla sinne hur Birgitta Ohlsson och Folkpartiet kommer att kunna samarbeta med Moderaterna kring de stora biståndsnedskärningar som Moderaterna har presenterat i sina budgetförslag. De innehåller 3,9 miljarder nästa år och 7,7 miljarder året efter, och jag tror att det kommer att innebära mycket större ansträngningar på Sidas budget än en hel del annat.

Jag gläder mig dock åt det samarbete som vi har mellan Folkpartiet, Kristdemokraterna, socialdemokratin, Vänstern och Miljöpartiet i den här kammaren, och delvis också Centerpartiet, även om de på senare tid har vacklat lite kring enprocentsmålet.

Min fråga till Birgitta Ohlsson är hur ni ska kunna hålla uppe biståndsnivåerna i den borgerliga alliansen.

Anf. 59 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Jag tycker att Carin Jämtin som biståndsminister borde oroa sig mer för sitt eget parti än för en kommande borgerlig regering vad gäller bistånd. Det är ändå bara två gånger i svensk historia som man har nått upp till enprocentsmålet, och det är i slutet av 1970-talet under folkpartiregeringen och i början av 1990-talet, 1991–1994, då Alf Svensson från Kristdemokraterna var biståndsminister i den borgerliga regeringen. Det är ju Socialdemokraterna som aldrig har levt upp till enprocentsmålet, inte de borgerliga partierna.

Jag håller inte med Moderaterna i deras kraftiga biståndssänkningar, men det är intressant att empirin har visat att det är Moderaterna som får ge vika i den frågan, inte Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centern, som står fast vid biståndsmålet 1 %.

Jag vill diskutera vidare just vad interpellationen handlar om, nämligen att regeringen nyttjar svensk biståndspolitik för att den vill skyla över sin egen misslyckade jobbpolitik. Varför är Gotland det ultimata stället att förlägga denna biståndsverksamhet på?

Jag är själv riksdagsledamot och representerar Stockholms stad, och jag använder sällan ett regionalpolitiskt instrument i min politik. Jag tycker ändå att det är ganska märkligt. Stockholm är Sveriges huvudstad. De flesta flyg går via Stockholm. Ambassaderna ligger i Stockholm.

Mycket av Sveriges bästa forskning ligger i denna region, kring Mälardalen, Uppsala och Stockholm.

Jag tycker också att det är ganska märkligt att man tror att det på Gotland, som förvisso har en högskola men som inte har funnits särdeles länge, finns mer kompetens att använda sig av för östbiståndet än vad som finns i Sveriges huvudstad. Det är väldigt provocerande för många människor i Sverige att det hela tiden går så många miljoner kronor till svensk biståndspolitik, som ska riktas till fattiga människor i syd och i öst, för att kompensera för regeringens misslyckade regional- och jobbpolitik.

Anf. 60 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Fru talman! Jag vet att Folkpartiet står hårt bakom enprocentsmålet, och jag är glad över det fina samarbete som vi har. Jag hoppas att vi kommer att kunna fortsätta med det på biståndsområdet.

Birgitta Ohlsson frågar mig vilken mer kompetens som finns på Gotland. Jag skulle vilja säga att alla högskolor i Sverige har olika kompetens. Det finns annan kompetens; det går inte att väga dem mot varandra. Det finns också en annan kompetens i den gotländska historien, som jag försökte beskriva i mitt svar. Det finns en annan kompetens, inte en bättre eller en sämre, i den gotländska näringslivsstrukturen och i den gotländska positionen som en ö i Östersjön.

Jag är också stockholmare av födsel och ohejdad vana. Stockholm har en nackdel, och det är kostnadsnivåerna. Vi har i dag försökt beskriva kostnaderna för utlokaliseringen till Gotland, och ett kan vi i alla fall vara säkra på, och det är att lokalhyror och kostnader över huvud taget är lägre på Gotland än i Stockholm. Och jag tror att kompetensen blir minst lika bra bland dem som jobbar på Gotland och dem som studerar och finns på Gotlands högskola.

Men det är också så att av finansieringen av insatserna på Gotland kommer delar av den att vara östsamarbetspengar, det vill säga sådana pengar som var avsatta för samarbete med Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tjeckien, Slovakien, Slovenien och så vidare, alla dessa länder, innan de blev EU-medlemmar. De är i dag EU-medlemmar. En liten summa av de samarbetspengarna finns i dag kvar för att enskilda organisationer, kommuner, forskning och vad det nu handlar om ska kunna ha kontakter och utbyte över Östersjön.

Att skapa folkliga kontakter över Östersjön tycker jag är oerhört viktigt. Jag trodde att det var någonting som jag delade med Folkpartiet. En del av samarbetet kommer att finansieras över biståndsanslaget, det vill säga procenten, och en del kommer att finansieras över det som är utvecklingssamarbete men som inte får OECD-klassas och därmed inte ingår i procenten. Jag vill återigen bara klargöra det.

Jag skulle, som sagt, vara mer orolig om biståndet sänktes med 7,7 miljarder 2007.

Anf. 61 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Jag är fullkomligt övertygad om att inte vare sig Folkpartiet, Centerpartiet eller Kristdemokraterna kommer att kompromissa bort enprocentsmålet i biståndet. Vi har aldrig gjort det tidigare i vår politiska historia. Vi har varit pionjärer och drivit på, till skillnad från Socialde-

mokraterna, som aldrig har nått upp till enprocentsmålet. Jag tror att du har mer att bevisa än vad jag har på den punkten.

Jag vill fortsätta med att ta upp Gotland igen. Jag håller med om att lokalhyrorna säkerligen är lägre på Gotland, och man kan nog spara in en hel del slantar. Men kostnaderna kommer ju att bli högre för flyg och kontakter. Det kommer att försiggå skytteltrafik mellan Gotland och Stockholm för att man ska kunna ha kontakter med ambassader, Sida och Utrikesdepartementet med flera. Jag tycker att det är onödigt att svenska skattebetalares surt förvärvade slantar, som ska gå till bra och effektivt bistånd i syd och öst, ska gå till detta. Vi i Folkpartiet tycker att det är en felaktig inriktning.

Avslutningsvis tycker jag att det är bra och viktigt att vi har dessa principdiskussioner om vad man använder biståndspengar till. Jag tror att det är oerhört viktigt för debatten att vi som vill ha ett högt, generöst och humanitärt bistånd, både utvecklingsmässigt för demokratins skull och akut i olika humanitära situationer, är väldigt tydliga med att redovisa vad pengarna används till. Vill vi behålla en hög biståndsvilja, som svenska folket i stor utsträckning har, bekräfta den och utöka den är det viktigt att vi kan legitimera de pengar vi använder. Jag tror inte att den här Gotlandssatsningen är ett bra exempel på det.

Anf. 62 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Fru talman! Det tror jag. Precis som Räddningsverkets verksamhet i Karlstad och Kristinehamn är högt värderad i svenska folkets ögon och ett gott utnyttjande av svenska biståndsmedel tror jag att det kommer att visa sig att det här är väl utnyttjade svenska skattepengar på ett effektivt och bra sätt. Jag har, som sagt, fullt förtroende för att vi tillsammans med Sida kommer att hitta en bra modell för detta i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2004/05:547 om gränser för rasism

Anf. 63 Statsrådet JENS ORBACK (s):

Fru talman! Tobias Billström har frågat mig dels vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att medel som avsätts i statsbudgeten för att motverka rasism och främlingsfientlighet används bättre, dels om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av de uttalanden som Centrum mot rasism och Antidiskrimineringsbyrån i Malmö gjort avseende GB:s produkter.

Arbetet med att motverka och förebygga rasism, främlingsfientlighet och diskriminering sker, och måste ske, genom en rad olika insatser på alla nivåer och inom alla delar av samhället. I detta arbete är frivilligorganisationers insatser av stor betydelse. Staten lämnar därför ekonomiska bidrag till sådana organisationer. Särskilda villkor har uppställts för verksamheten för att bidrag ska kunna utgå. Det är en viktig och grundläggande princip att organisationerna själva ska avgöra hur arbetet ska bedrivas inom ramen för de krav som ställs för bidragsgivningen. Det är

Integrationsverkets uppgift att pröva om organisationerna följer villkoren.

Integrationsverket har på uppdrag av regeringen i oktober 2004 redovisat en uppföljning av Centrum mot rasism. Enligt rapporten uppfyller centrets stadgar och verksamhetsinriktning syftet med statsbidraget. Verket understryker vikten av att centret även fortsättningsvis står helt fristående från olika myndigheter. Detta är, framhåller verket, av särskild vikt med tanke på att syftet är att stärka och samordna det civila samhällets arbete mot rasism, diskriminering och alla former av intolerans. En fristående opinionsbildande uppgift kräver enligt verket en distans till beslutsfattande politiska organ.

Regeringen har uppdragit åt Integrationsverket att utvärdera hur verksamheten vid centret har genomförts och vilka resultat som har uppnåtts. Redovisningen ska lämnas senast den 15 juli 2006.

Mot denna bakgrund anser jag att det inte behövs ytterligare åtgärder i denna fråga.

Anf. 64 TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret och konstaterar att det lämnar en hel del i övrigt att önska. Under de senaste veckorna har en intensiv debatt rasat i medierna och bland allmänheten kring de uttalanden som representanter för Centrum mot rasism och Antidiskrimineringsbyrån i Malmö har gjort om glassbolaget GB:s glassar. Dessa organisationer har i tur och ordning förklarat att Nogger Black, en variant på den klassiska svenska nougatglassen Nogger, anses vara främlingsfientlig. Man hävdar uppriktigt och ärligt att denna glass förstärker den rasistiska kulturen. Några dagar efter det påståendet var det ytterligare en klassikers tur att drabbas av den offentligt finansierade bannstrålen. Svenska folket fick nu veta att glassen 88:an i själva verket är en hemlig kod för den åttonde bokstaven i alfabetet och i själva verket ska utläsas som Heil Hitler.

Fru talman! Det obehagliga är inte att de människor som befolkar de här organisationerna är fast i sina egna vanföreställningar och att de tror på de här dumheterna. Det kan man möjligen beklaga, men yttrandefriheten är stark, och den ska värnas av den här kammaren. Däremot finns det ingenting som säger att man ska ha statliga skattepengar till sitt förfogande för att sprida sina budskap, eller som i det här fallet sina rövarhistorier. Det är en enorm skillnad mellan att ha åsikten att någonting är fel och att ha betalt för att tycka att någonting är fel. Det är varken en petitess eller en parentes att Centrum mot rasism uppbär ett statlig stöd på 5,5 miljoner årligen och att man enligt garantierna från Integrationsverket kommer att få ca 16,5 miljoner kronor fram till 2006. Det är varken småpotatis eller ointressant, i synnerhet inte när de utspel som gjorts under de senaste veckorna tycks vara organisationens enda påtagliga bidrag till den kamp mot främlingsfientlighet som man tydligen ska vara ett instrument för.

Centrum mot rasism är vidare en organisation som haft stora interna problem med sexuella trakasserier i sin styrelse, något som bland annat Sveriges Televisions Rapport berättade om den 4 april. Inte mindre än tre kvinnliga ledamöter har lämnat organisationens styrelse efter att ha blivit trakasserade av en man som tydligen fortfarande sitter kvar i styrelsen.

Det är en pikant detalj i sammanhanget att Jens Orback som ju ofta hörs måna om den kvinnliga representationen i landets bolagsstyrelser i det här fallet har varit knäpp tyst och inte sagt någonting över huvud taget. Ordspråket att sopa rent framför sin egen dörr känns ganska så passande.

Detta för oss naturligt nog tillbaka till den ursprungliga frågan i den här interpellationen. Vad tycker statsrådet om hur de pengar som avsatts i statsbudgeten har använts? Tycker han att det bara är för regeringen att besluta om att pytsa ut pengarna till Integrationsverket och sedan sluta ögon och öron för vad som händer med dessa skattepengar?

Anf. 65 JOE FRANS (s):

Fru talman! Det är intressant vilket engagemang som används i denna fråga. Ett av de starkaste minnen som jag själv har av rasismens brutalitet är från 70-talet, den 16 juni 1976. Jag var då 13 år. Det är en bild av en ung man med förvridet ansikte i en plågsam grimas. Av bilden kan man utläsa att han är skräckfylld, på grund av den fysiska last han bär men också på grund av den situation han levde i. Den unga studentens öde var att bära en skottskadad ung man som dog i hans armar. Mannen får förbli anonym. Den andra studenten som också sköts till döds får också förbli anonym. Men den unga mannen som dog i hans armar var en man vid namn Hector Pettersson vars död på påskaftonen 1976 i Soweto sparkade i gång världens protester mot den rasistiska regimen i Sydafrika. Fotografen Sam Nzima tog sex bilder. Dessa sex bilder håller minnet av ondskans ansikte vid liv. Det är en ögonblicksbild av rasismens brutalitet.

Fru talman! Jag hade gärna kunnat ta en ögonblicksbild med andra bilder under apartheid, kolonialismen, slaveriet eller under nazismens tid, vars nederlag vi firade i går. Det sorgliga är att verkligheten i dag i Europa, i dagens Sverige och runtom i världen är mycket intolerant, att rasismen finns kvar och blomstrar lite varstans. När vi ser filmer och reportage från andra världskrigets fasansfulla judeutrotning ställer vi oss frågan hur något så fasansfullt kunde hända. Varför gjorde ingen någonting? Visste verkligen ingen utomstående om vad som hände? Frågorna är många, men tyvärr är svaren väldigt få.

Att kämpa mot rasism, att kämpa mot antisemitism, att kämpa mot islamofobi och intolerans är den sortens kamp som aldrig tar slut. Det handlar om att försvara det mänskliga släktets integritet och mänskliga rättigheter. Dessa värderingar, alldeles oavsett hur grundläggande de är, är bräckliga och måste ständigt försvaras. Rasismen är inte begränsad till en viss världsdal, inte heller islamofobin. Också här i Sverige finns det rasism och rasister, också här har vi anledning att återberätta och kämpa mot rasismen, också här behövs ett centrum mot rasism, också här är det självklart att rasismen måste bekämpas på alla fronter.

Jag undrar om ministern delar uppfattningen om behovet av en fast samlingspunkt för att förstärka och få kontinuitet i samarbetet mellan frivilligorganisationer i frågor som rör rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering. Jag undrar också om regeringen i fortsättningen kommer att avsätta medel för att underlätta kampen mot rasism och diskriminering till verksamhet som är fristående från regeringens egen styrning. Jag hade hoppats att samma sorts engagemang som har visats den här senaste tiden hade kunnat användas vid bildandet av Centrum mot rasism.

Anf. 66 Statsrådet JENS ORBACK (s):

Fru talman! Jag välkomnar Joe Frans i den här debatten. Vi tillhör båda ett parti som under ett århundrade har kämpat för olika klassers lika rätt i en klasskamp. Vi har fortsatt det arbetet i en kamp för jämställdhet. Vi ska nu fortsätta kampen för alla människors lika värde när det gäller etnisk bakgrund. Vi har också mycket att lära från andra länder när det gäller en medborgarrättsrörelse som ser till alla människors lika värde.

Jag kan försäkra Joe Frans att regeringen kommer att fortsätta att ge sitt stöd till frivilligorganisationer eftersom de behövs. Jag riktar mig också till Tobias Billström när jag ska försvara det system vi har.

Vi har ett system som kräver frivilliga organisationer. De är nödvändiga i det här arbetet. Regeringen ställer upp villkor och kriterier för vilka frivilligorganisationer som ska få stöd. Integrationsverket betalar ut pengar och kontrollerar att de enskilda organisationerna följer de villkor och kriterier som regeringen har ställt upp. Varje år görs en kontroll av huruvida man har uppfyllt villkoren och kriterierna.

När det gäller nya verksamheter som Centrum mot rasism och antidiskrimineringsbyråerna vill regeringen ha en särskild utvärdering. Det kommer vi också att få under sommaren 2006. Hur gärna Tobias Billström än vill kommer jag inte att recensera enskilda uttalanden från enskilda organisationsföreträdare.

Jag skulle också vilja påminna Tobias Billström om en debatt i kamraren så sent som i september 2004. Den initierades av Göran Lindblad, en partikamrat till Tobias Billström. Han frågade statsrådet Mona Sahlin vad hon kunde göra för att säkerställa antidiskrimineringsbyråernas oberoende gentemot stat, kommuner, landsting och privat sektor. Han var rädd för en alltför stark statlig styrning av frivilligorganisationernas verksamhet när det gällde rasism, främlingsfientlighet och diskriminering. Deras oberoende är viktigt. Så länge de följer de villkor och kriterier som regeringen ställer upp ska vi hälsa dem välkomna, och vi ska ge dem stort stöd.

Anf. 67 TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Centrum mot rasism är en organisation som har sin direkta upprinnelse i Regeringskansliet. Det är en av regeringen initierad och finansierad verksamhet. Det gör att man måste granska dess innehåll med skarpare ögon än vad som hade varit fallet med en renodlat ideell förening.

Statsrådet hävdar i sitt svar till mig att han inte tänker lägga sig i hur Centrum mot rasisms verksamhet bedrivs. Han hänvisar till att det är väsentligt att organisationen är fristående från myndigheter och beslutsfattande politiska organ. Så kan man naturligtvis göra det enkelt för sig.

Joe Frans exposé tidigare är intressant och viktig. Frågan är vad han tyckte om CMR:s arbete – det som är anledningen till att vi står här och debatterar i dag. Det fick vi inte riktigt klart för oss. Tror du att arbetet mot rasism och främlingsfientlighet i Sverige har gynnats eller missgynnats av de glasskampanjer som dessa organisationer har sparkat i gång?

Det åligger oss som politiska beslutsfattare att ta ansvar när projekt spårar ur. Om statsrådet inte tycker att man bör ha någon åsikt om CMR:s verksamhet när den uppenbarligen havererar kring glassar och numerologi undrar jag när man bör ha det. I sin verksamhet säger samma

förening: För att lyckas med vår ambition krävs en tydlig varumärkesplattform och en konsekvent och genomarbetad kommunikationsstrategi. Jag låter dessa ord tala för sig själva.

Instämmer statsrådet i bedömningen att CMR:s agerande ligger i linje med de mål som organisationen uppenbarligen angivit när man sökt skattepengar för sin verksamhet med utgångspunkt i verksamhetsberättelsen?

Statsrådet ger inte heller något svar på frågan om de sexuella trakasserier som förekommit inom CMR:s ledning. Kommer de problem som uppenbarligen finns i organisationen att granskas av Integrationsverket eller inte? Det tycker jag också att vi har rätt att få svar på.

Vore man konspiratoriskt lagd – det är något som är mig fullkomligt främmande – skulle man kunna anta att Centrum mot rasism initierat hela den cirkus som nu äger rum bara för att ta bort uppmärksamheten från sina egna interna problem. Men efter att ha läst diverse uttalanden från företrädare för organisationen tror jag att vi tryggt kan utesluta den möjligheten.

Anf. 68 JOE FRANS (s):

Fru talman! Låt mig tala om för Tobias Billström att jag redan 1986 på en konferens på Gotland, då jag var ordförande för Rör inte min kompis-rörelsen i Borås, tog initiativ till att vi skulle verka för bildandet av Centrum mot rasism. Det är inte på initiativ av regeringen utan det är något som olika organisationer har kämpat för i årtal och som regeringen så småningom har tyckt är ett bra initiativ att stödja.

Fru talman! Om det fortsatta arbetet mot rasism, islamofobi och homofobi ska vara framgångsrikt måste det ständigt ses över och utvecklas. Det måste ske genom en rad olika insatser på olika nivåer och inom olika delar av samhället. Insatser från frivilligorganisationer är särskilt viktiga i det här arbetet.

Menar Tobias Billström på fullt allvar att statsråden skulle stå här och gå igenom varje myndighet i Sverige och vilka problem de har i ledningen?

Att vilja lägga ned en från regeringen fristående verksamhet, låt vara att den är delvis finansierad av regeringen, bara för att verksamheten inte gör precis som Tobias Billström vill är inte hållbart. Det hör en svunnen tid till.

Jag ska inte anklaga den ärade ledamoten för att ha gått in i debatten mer av omsorg om sin egen agenda än av omsorg om kampen mot rasism. Däremot vill jag säga att det är förvånande att de flesta som har deltagit i den här debatten är just de som jag har saknat på barrikaderna när det har gällt. Det är de som inte har deltagit i debatten eller synts till när det har behövts.

Det är egentligen inte för många människor som engagerar sig mot rasism i Sverige i dag. Det är snarare tvärtom. Du är välkommen.

Anf. 69 Statsrådet JENS ORBACK (s):

Fru talman! Jag ska upprepa för Tobias Billström att Integrationsverket gör en årlig översyn. Så sent som i november 2004 hade man en avrapportering där verksamheten i stort sett följde de riktlinjer som regeringen hade satt upp.

Jag kanske ska påminna om vad det är för riktlinjer som Centrum mot rasism har fått. Det ska vara en bred sammanslutning av olika organisationer. Det är också där som Centrum mot rasism får sin legitimitet via stöd från sina medlemmar.

Verksamheten ska omfatta åtgärder mot rasism, främlingsfientlighet, inklusive antisemitism, islamofobi, antiziganism samt homofobi och diskriminering. Verksamheten ska syfta till att stärka sambanden mellan frivilligorganisationer och inriktas mot kunskapsuppbyggnad, informationsspridning och opinionsbildning. Höga krav ställs på redovisningen och uppföljningen av verksamhetens resultat. En förutsättning för en bra uppföljning är att verksamheten löpande dokumenteras, vilket också ska ske och vilket ska kompletteras med en särskild utvärdering eftersom det rör sig om nya föreningar som får regeringens stöd.

Tobias Billström frågar mig också om mitt förhållningssätt till anklagelser om sexuella trakasserier. Det är alltid synnerligen allvarligt. Jag förutsätter att Centrum mot rasism går till botten med de frågorna. Jag förutsätter också att Integrationsverket i sin rapport och i sin dialog med Centrum mot rasism tar upp de frågorna. Min hållning är att det alltid är synnerligen allvarliga frågor.

Jag vill komma tillbaka till det som också Joe Frans tar upp, nämligen att det vore egendomligt för mig att recensera enskilda uttalanden. Jag skulle vilja förtydliga det ytterligare genom att säga att var och en har rätt till sin egen uppfattning. Kanske ska vi också tänka oss in i hur det är för den som har den upplevelse som Centrum mot rasism har gett uttryck för. Jag tänker ändå inte recensera det, men jag tror att det är bra att vi tänker oss in i den situation som de som har den här upplevelsen befinner sig i. Det tror jag är viktigt för vårt fortsatta arbete.

I övrigt har jag inte mycket att tillägga.

Anf. 70 TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Jag ska först vända mig till Joe Frans. Jag konstaterar att det var som jag sade. Det var en departementsskrivelse från 2003 som gav upphov till den här organisationen. Den är initierad av regeringen.

När det gäller frågan om huruvida centrumets agerande har gynnat eller missgynnat kampen mot främlingsfientlighet och rasism, som vi från moderat sida tycker är väldigt viktig, fick jag inte heller något svar. Nu har du inga fler repliker så vi får ta det i ett annat sammanhang.

Fru talman! Jag har studerat CMR:s verksamhetsberättelse. Den är inte mycket imponeras av. Faktum är att större delen av de årligen 5,5 miljoner, och nu snart totalt 16,5 miljoner, som centrumet erhåller ur statsbudgeten nästan uteslutande handlar om intern verksamhet och personalkostnader och att ta fram promotionsprodukter såsom Centrum mot rasism-pennor, Centrum mot rasism-suddgummin och Centrum mot rasism-nyckelringar.

För mig som representerar Malmö stad i denna kammare, en stad med många människor med utländsk bakgrund, är frågan om främlingsfientlighet och diskriminering mycket viktig. Diskriminering är, oavsett var den förekommer, en förkastlig handling. Diskriminering innebär att människor kränks, blir nedvärderade, ibland förkastade, kort sagt illa behandlade utan orsak. Grunden och skälen för diskrimineringen kan variera, men att diskriminering förekommer dagligen och stundligen i

vårt samhälle är uppenbart. Lika uppenbart är att de miljoner som i dag disponeras av Centrum mot rasism skulle kunna användas betydligt mycket mer effektivt i denna kamp än vad man hittills har lyckats göra.

Att vara motståndare till diskriminering är i grunden en fråga om att ha ett seriöst förhållningssätt till problemen. Jag tycker tyvärr att denna debatt har visat att Jens Orback och regeringen, som inte avser att ingripa mot CMR och Antidiskrimineringsbyrån i Malmö, genom sin passiva hållning legitimerar dessa organisationers skadliga inverkan på debatten. Jag är mycket glad att här i dag tillhöra ett parti som har rakt motsatt uppfattning i just den frågan.

Anf. 71 Statsrådet JENS ORBACK (s):

Fru talman! Jag skulle först bara vilja göra en rättelse. Tobias Billström säger att detta initierats av regeringen. Nej, detta initierades av frivilligorganisationerna. Det togs upp och lyftes fram till regeringen och vi tyckte att det var ett bra förslag, men det växte fram underifrån.

Jag skulle också vilja gå tillbaka till Göran Lindblad, en partikamrat till Billström, som snarare talar om hur vi ska kunna stärka frivilligorganisationernas egna hållning så att vi inte får en ministerstyrning och inte får dem beroende av vad staten säger i varje ögonblick. Det handlar just om detta. Vi kan ha enskilda synpunkter på vad en enskild ledamot säger, men vi har ett system där man ska följa riktlinjerna och där riktlinjerna ska utvärderas. Följs de inte kommer man i en annan situation, men vi har årliga uppföljningar och ska också ha en särskild uppföljning. Detta är organisationer som har påbörjat sin verksamhet, och i dagsläget ger regeringen sitt fulla stöd till Centrum mot rasism och till antidiskrimineringsbyråerna.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2004/05:FPM61 Utländska domar beaktas vid nytt brottmål
KOM(2005)91 till justitieutskottet

13 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2004/05:155 till konstitutionsutskottet
2004/05:157 till trafikutskottet

Motioner
2004/05:Fi13–Fi20 till finansutskottet

14 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Utrikesutskottets betänkanden 2004/05:UU10 och UU7
Socialförsäkringsutskottets betänkanden 2004/05:SfU13 och SfU14
Lagutskottets betänkande 2004/05:LU28
Skatteutskottets betänkanden 2004/05:SkU28 och SkU31
Justitieutskottets betänkanden 2004/05:JuU31 och JuU32
Försvarsutskottets betänkande 2004/05:FöU10
Utbildningsutskottets betänkande 2004/05:UbU12

15 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2004/05:150 Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag

Finansutskottets betänkande
2004/05:FiU31 Riksrevisionens årsredovisning för 2004

Socialutskottets betänkande
2004/05:SoU17 Ledarhundar

Kulturutskottets betänkanden
2004/05:KrU7 Museer och utställningar
2004/05:KrU9 Arkivfrågor

16 § Meddelande om proposition 2004/05:150

Tredje vice talmannen meddelade att vid morgondagens sammanträde skulle talmannen föreslå riksdagen att motionstiden för proposition 2004/05:150 skulle förlängas till onsdagen den 15 juni.

17 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 10 maj

2004/05:577 av *Kalle Larsson* (v) till justitieminister Thomas Bodström
Rättspraxis efter Göteborgshändelserna

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 maj.

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 10 maj

2004/05:1588 av *Kenneth Johansson* (c) till statsrådet Jens Orback
Internationell reglering av ideell sektor

2004/05:1589 av *Nina Lundström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Vapenexporten till Kina

2004/05:1590 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till statsrådet Ulrica Mes-
sing
Turistnäringen

2004/05:1591 av *Ewa Thalén Finné* (m) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Hanteringen av smältvatten

2004/05:1592 av *Carl B Hamilton* (fp) till finansminister Pär Nuder
Beskattnings av aktier och fastigheter

2004/05:1593 av *Tobias Krantz* (fp) till statsrådet Sven-Erik Österberg
Det kommunala självstyret

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 maj.

19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 9 maj

2004/05:1495 av *Eva Arvidsson* (s) till försvarsminister Leni Björklund
Försvarsmaktens marktillgångar och det rörliga friluftslivet

2004/05:1523 av *Jeppe Johnsson* (m) till finansminister Pär Nuder
Olika momsstatser

2004/05:1524 av *Per Landgren* (kd) till finansminister Pär Nuder
Momsbefrielse för ideella föreningar

Prot. 2004/05:117 *den 10 maj*
10 maj

2004/05:1567 av *Carl-Erik Skårman* (m) till statsrådet *Ulrica Messing*
Trafikplanering i Mälardalen

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 17 maj.

20 § Kammaren åtskildes kl. 18.54.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 15.54 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

1 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
2 § Svar på interpellation 2004/05:444 om riktade stöd till stormdrabbade skogsägare	2
Anf. 1 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	2
Anf. 2 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	3
Anf. 3 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	4
Anf. 4 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	5
Anf. 5 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	6
Anf. 6 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	6
Anf. 7 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	7
Anf. 8 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	8
3 § Svar på interpellationerna 2004/05:523 om Norrköpingspaketet och 532 om bro över Skepparpinan i Motala	9
Anf. 9 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	9
Anf. 10 STEFAN HAGFELDT (m)	9
Anf. 11 LINNÉA DARELL (fp)	11
Anf. 12 SONIA KARLSSON (s)	11
Anf. 13 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	12
Anf. 14 STEFAN HAGFELDT (m)	14
Anf. 15 LINNÉA DARELL (fp)	15
Anf. 16 SONIA KARLSSON (s)	15
Anf. 17 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	15
Anf. 18 STEFAN HAGFELDT (m)	16
Anf. 19 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	17
4 § Svar på interpellation 2004/05:541 om Kinda kanal	17
Anf. 20 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	17
Anf. 21 ANNA LINDGREN (m)	17
Anf. 22 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	18
Anf. 23 ANNA LINDGREN (m)	19
5 § Svar på interpellation 2004/05:536 om äldres tillgång till särskilt boende.....	19
Anf. 24 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	19
Anf. 25 SVEN BRUS (kd)	20
Anf. 26 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	21
Anf. 27 SVEN BRUS (kd)	22
Anf. 28 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	23
Anf. 29 SVEN BRUS (kd)	24
Anf. 30 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	24
6 § Svar på interpellation 2004/05:509 om cancervården	25
Anf. 31 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	25
Anf. 32 CHATRINE PÅLSSON (kd)	27
Anf. 33 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	27
Anf. 34 CHATRINE PÅLSSON (kd)	28
Anf. 35 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	29

Anf. 36	CHATRINE PÅLSSON (kd)	29
7 §	Svar på interpellation 2004/05:505 om indragen a-kassa vid uteblivet deltagande i LO-demonstration	30
Anf. 37	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	30
Anf. 38	CARL B HAMILTON (fp)	30
Anf. 39	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	31
Anf. 40	CARL B HAMILTON (fp)	32
Anf. 41	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	33
Anf. 42	CARL B HAMILTON (fp)	34
Anf. 43	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	35
8 §	Svar på interpellation 2004/05:520 om människor som faller utanför trygghetssystemen	35
Anf. 44	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	35
Anf. 45	MARGARETA ANDERSSON (c)	36
Anf. 46	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	37
Anf. 47	MARGARETA ANDERSSON (c)	38
Anf. 48	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	38
Anf. 49	MARGARETA ANDERSSON (c)	39
	Ajournering	39
	Återupptagna förhandlingar	39
9 §	Svar på interpellation 2004/05:553 om övergång från arbetsliv till pension	39
Anf. 50	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	39
Anf. 51	CHATRINE PÅLSSON (kd)	40
Anf. 52	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	40
Anf. 53	CHATRINE PÅLSSON (kd)	41
Anf. 54	Statsrådet HANS KARLSSON (s)	41
Anf. 55	CHATRINE PÅLSSON (kd)	42
10 §	Svar på interpellation 2004/05:521 om användandet av biståndsmedel	42
Anf. 56	Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	42
Anf. 57	BIRGITTA OHLSSON (fp)	43
Anf. 58	Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	45
Anf. 59	BIRGITTA OHLSSON (fp)	45
Anf. 60	Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	46
Anf. 61	BIRGITTA OHLSSON (fp)	46
Anf. 62	Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	47
11 §	Svar på interpellation 2004/05:547 om gränser för rasism	47
Anf. 63	Statsrådet JENS ORBACK (s)	47
Anf. 64	TOBIAS BILLSTRÖM (m)	48
Anf. 65	JOE FRANS (s)	49
Anf. 66	Statsrådet JENS ORBACK (s)	50
Anf. 67	TOBIAS BILLSTRÖM (m)	50
Anf. 68	JOE FRANS (s)	51
Anf. 69	Statsrådet JENS ORBACK (s)	51
Anf. 70	TOBIAS BILLSTRÖM (m)	52
Anf. 71	Statsrådet JENS ORBACK (s)	53

12 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	53
13 § Hänvisning av ärenden till utskott	53
14 § Förnyad bordläggning.....	54
15 § Bordläggning.....	54
16 § Meddelande om proposition 2004/05:150	54
17 § Anmälan om interpellationer.....	54
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	55
19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	55
20 § Kammaren åtskildes kl. 18.54.....	56

Prot. 2004/05:117
10 maj
